ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá rozšírená komora)

z 11. júla 2007 *

Vo veci T-170/06,

Alrosa Company Ltd, so sídlom v Mirny (Rusko), v zastúpení: R. Subiotto, S. Mobley a K. Jones, advokáti,

žalobca,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, A. Whelan a R. Sauer, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je zrušenie rozhodnutia Komisie 2006/520/ES z 22. februára 2006 o konaní podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP (vec COMP/B-2/38.381 — De Beers) (Ú. v. EÚ L 205, s. 24), ktorým sa vyhlasujú záväzky prijaté De Beers ukončiť svoje nákupy surových diamantov od Alrosa od roku 2009, a to po ukončení fázy postupného znižovania jej objemov nákupov v období rokov 2006 až 2008, za záväzné a ktorým sa ukončuje konanie v súlade s článkom 9 nariadenia Rady (ES)

* Jazyk konania: angličtina.

č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (štvrtá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory H. Legal, sudcovia I. Wiszniewska-Białecka, V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi a N. Wahl,

tajomník: K. Pocheć, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. apríla 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny a skutkový rámec sporu

1. *Právny rámec*

Nariadenie č. 1/2003

1 Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) sa uplatňuje od 1. mája 2004.

2 Článok 7 nariadenia č. 1/2003 vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ak Komisia konajúc na základe sťažnosti alebo z vlastného podnetu zistí porušovanie článkov 81 a 82 Zmluvy, môže rozhodnutím od príslušných podnikov a združení podnikov požiadať o ukončenie takého porušovania. Na tento účel im môže uložiť akékoľvek štrukturálne opatrenia alebo opatrenia o správaní, ktoré sú primerané k spáchanému priestupku a nevyhnutné pre efektívne ukončenie porušovania. Štrukturálne opatrenia sa môžu uložiť buď vtedy, keď neexistuje žiadne účinné opatrenie orientované na správanie alebo keď akékoľvek rovnocenné opatrenie orientované na správanie by mohlo znamenať pre príslušný podnik väčšie zaťaženie ako štrukturálne opatrenie. Ak má Komisia na tom oprávnený záujem, môže tiež zistiť porušenie potom, čo bolo spáchané."

3 Podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003:

„1. Ak Komisia zamýšľa prijať rozhodnutie vyžadujúce ukončiť porušovanie a príslušný podnik sa zaviaže, že splní požiadavky [bude reagovať na obavy — *neoficiálny preklad*] vyjadrené Komisiou v jej predbežnom posúdení, môže Komisia rozhodnutím urobiť takýto záväzok záväzným [vyhlásiť takýto záväzok za záväzný — *neoficiálny preklad*] pre podniky. Také rozhodnutie sa môže prijať na vymedzené obdobie a môže byť v ňom uvedené, že nie sú naďalej dôvody na zásah Komisie.

2. Komisia môže na žiadosť alebo na vlastný podnet obnoviť konanie:

a) keď nastala podstatná zmena skutočností, na ktorých bolo rozhodnutie založené;

b) keď príslušné podniky konajú v rozpore so svojimi záväzkami alebo

c) keď bolo rozhodnutie založené na neúplných, nesprávnych alebo zavádzajúcich informáciách poskytnutých stranami.“

4 Podľa článku 27 nariadenia č. 1/2003:

„1. Pred prijatím rozhodnutí podľa článkov 7, 8, 23 a 24 ods. 2 poskytne Komisia podnikom alebo združeniam podnikov, proti ktorým smeruje konanie Komisie, možnosť byť vypočutí v záležitostiach, voči ktorým má Komisia námietky [výhrady — *neoficiálny preklad*]. Komisia svoje rozhodnutia založí len na námietkach [výhradách — *neoficiálny preklad*], ku ktorým sa príslušné strany mohli vyjadriť. …

2. Právo príslušných strán na obhajobu sa v konaniach plne rešpektuje. Majú právo na prístup k dokumentácii Komisie, s výhradou oprávnených záujmov podnikov pri ochrane ich obchodného tajomstva. …

3. Ak to Komisia považuje za nevyhnutné, môže vypočuť aj iné fyzické alebo právnické osoby. Žiadosť o vypočutie zo strany takýchto osôb sa schváli, ak preukážu dostatočný záujem. …

4. Keď Komisia zamýšľa prijať rozhodnutie podľa článku 9 alebo článku 10, uverejní stručný popis prípadu a podstatný obsah príslušných záväzkov alebo navrhovaného spôsobu postupu. Zúčastnené tretie strany môžu predložiť svoje pripomienky v rámci lehoty stanovenej Komisiou v jej uverejnení, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Uverejnenie zohľadňuje oprávnený záujem podnikov pri ochrane ich obchodných tajomstiev."

Nariadenie č. 773/2004

5 Nariadenie Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 123, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81), bolo prijaté na základe článku 33 nariadenia č. 1/2003. Do platnosti vstúpilo 1. mája 2004.

6 Článok 10 nariadenia č. 773/2004 najmä stanovuje:

„1. Komisia informuje dotknuté strany písomne o námietkach [výhradách — *neoficiálny preklad*] vznesených voči nim. Oznámenie o námietkach [Oznámenie o výhradách — *neoficiálny preklad*] bude oznámené každej z nich.

2. Komisia stanoví pri oznamovaní námietok [výhrad — *neoficiálny preklad*] dotknutým stranám lehotu, v ktorej ju tieto strany môžu písomne informovať o svojich stanoviskách. Komisia nie je povinná zohľadniť žiadne ďalšie písomné podania doručené po uplynutí danej lehoty.

…"

7 Článok 15 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 stanovuje:

„Ak sa to požaduje, tak Komisia poskytne prístup k spisu stranám, ktorým adresovala oznámenie o námietkach [oznámenie o výhradách — *neoficiálny preklad*]. Prístup bude povolený po oznámení vyhlásenia o námietkach [vyhlásenia o výhradách — *neoficiálny preklad*].“

2. *Skutkové okolnosti*

8 Žalobca, Alrosa Company Ltd (ďalej len „spoločnosť Alrosa“), je spoločnosť so sídlom v Mirny (Rusko). Predovšetkým je aktívna na svetovom trhu produkcie a dodávania surových diamantov, na ktorom zaujíma druhé miesto. Je prítomná hlavne v Rusku. Vykonáva tam činnosti, ktoré súvisia s prieskumom, ťažbou, oceňovaním, dodávaním, ako aj výrobou klenotov.

9 De Beers SA je spoločnosť so sídlom v Luxemburgu (Luxembursko). Skupina De Beers, ktorej je hlavnou holdingovou spoločnosťou, je rovnako činná na svetovom trhu produkcie a dodávania surových diamantov, na ktorom zaujíma prvé miesto. Je prítomná hlavne v Južnej Afrike, Botswane, Namíbii a v Tanzánii, ako aj v Spojenom kráľovstve. Vykonáva tam činnosti, ktoré súvisia s prieskumom, ťažbou, oceňovaním, dodávaním, obchodovaním a výrobou, ako aj výrobou klenotov, a pokrýva teda celý diamantový reťazec.

10 Dňa 5. marca 2002 spoločnosť Alrosa a De Beers oznámili Komisii dohodu uzavretú 17. decembra 2001 medzi spoločnosťou Alrosa a dvomi dcérskymi spoločnosťami skupiny De Beers, City and West East Ltd a De Beers Centenary AG (ďalej len „oznámená dohoda“) s cieľom získať negatívny atest alebo výnimku na základe nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3).

11 Táto dohoda, ktorá bola uzavretá v rámci dlhodobého obchodného vzťahu spoločnosťami Alrosa a De Beers, sa týkala hlavne dodávania surových diamantov.

12 Bola uzavretá na obdobie piatich rokov s tým, že podľa svojho článku 12 začne plynúť odo dňa, ku ktorému Komisia zmluvným stranám potvrdí, že „neporušuje článok 81 ods. 1 ES, alebo si zaslúži udelenie výnimky na základe článku 81 ods. 3 ES, a neporušuje inak článok 82 ES“.

13 V tomto období sa spoločnosť Alrosa zaviazala predávať prírodné surové diamanty produkované v Rusku spoločnosti De Beers v sume 800 miliónov amerických dolárov (USD) za rok, zatiaľ čo De Beers sa zaviazal, že ich od nej kúpi, ako to stanovoval článok 2.1.1 oznámenej dohody. Pre štvrtý a piaty rok vykonávania oznámenej dohody bolo spoločnosti Alrosa povolené, aby túto sumu znížila na sumu 700 miliónov USD, ako to stanovoval článok 2.1.2 oznámenej dohody. Suma 800 miliónov USD, stanovená podľa cien platných ku dňu uzavretia oznámenej dohody, zodpovedala približne polovici ročnej produkcie spoločnosti Alrosa a celkovej jej produkcii vyvážanej mimo Spoločenstvo nezávislých štátov (SNŠ).

14 Dňa 14. januára 2003 zaslala Komisia žalobcovi a De Beers oznámenie o výhradách s referenčným číslom COMP/E-3/38.381, v ktorom zastávala názor, že oznámená dohoda môže byť protisúťažnou dohodou zakázanou článkom 81 ods. 1 ES, ktorá nemôže byť predmetom výnimky na základe článku 81 ods. 3 ES. V tej istý deň zaslala De Beers odlišné oznámenie o výhradách s referenčným číslom COMP/E-2/38.381, v ktorom zastávala názor, že dohoda môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, ktoré zakazuje článok 82 ES.

15 Dňa 31. marca 2003 zaslali žalobca a De Beers Komisii spoločné písomné pripomienky ako odpoveď na oznámenie o výhradách, ktoré bolo vydané vo veci COMP/E-3/38.381.

16 Dňa 1. júla 2003 zaslala Komisia žalobcovi a De Beers dodatočné oznámenie o výhradách, v ktorom zastávala názor, že oznámená dohoda môže rovnako predstavovať protisúťažnú dohodu zakázanú článkom 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), ktorá nemôže byť predmetom výnimky na základe článku 53 ods. 3 Dohody o EHP. V ten istý deň zaslala odlišné dodatočné oznámenie o výhradách De Beers, podľa ktorého mohla oznámená dohoda rovnako predstavovať zneužitie dominantného postavenia, ktoré zakazuje článok 54 Dohody o EHP.

17 Dňa 7. júla 2003 vypočula Komisia ústne pripomienky žalobcu a De Beers.

18 Dňa 12. septembra 2003 navrhol žalobca záväzky spočívajúce v tom, že od šiesteho roku vykonávania oznámenej dohody postupne zníži množstvo surových diamantov predávaných spoločnosti De Beers a že od roku 2013 už nebude De Beers predávať surové diamanty. Žalobca tieto záväzky následne odvolal.

19 Dňa 14. decembra 2004 žalobca a De Beers spoločne predložili záväzky (ďalej len „spoločné záväzky“) s cieľom reagovať na obavy, o ktorých ich informovala Komisia. Tieto spoločné záväzky stanovovali postupné zníženie predajov surových diamantov spoločnosti Alrosa spoločnosti De Beers, ktorých hodnota sa mala znížiť zo 700 miliónov USD v roku 2005 na 275 miliónov USD v roku 2010, a ich následné obmedzenie na túto úroveň.

20 Dňa 3. júna 2005 bolo v *Úradnom vestníku Európskej únie* uverejnené „oznámenie vo veci COMP/E-2/38.381 — De Beers-Alrosa“ (Ú. v. EÚ C 136, s. 32, ďalej len „stručné oznámenie“). Komisia v ňom uviedla, že v priebehu jej skúmania dohody s ohľadom na články 81 ES, 82 ES a články 53 a 54 Dohody o EHP (bod 1) dostala záväzky zo strany Alrosa a De Beers, ďalej v ňom vec zhrnula (body 3 až 10) a opísala v ňom ponúknuté záväzky (body 11 až 15). Rovnako v ňom zúčastnené tretie strany vyzvala, aby jej predložili svoje pripomienky v lehote jedného mesiaca (body 2 a 17), a uviedla v ňom, že s výhradou výsledku tohto prieskumu trhu zamýšľa prijať rozhodnutie vyhlasujúce spoločné záväzky za záväzné (body 2 a 16).

21 Na základe tohto uverejnenia 21 zúčastnených tretích strán predložilo pripomienky Komisii, ktorá o tom 27. októbra 2005 informovala spoločnosti Alrosa a De Beers. Komisia na tomto stretnutí rovnako vyzvala strany, aby jej pred koncom novembra 2005 predložili nové spoločné záväzky smerujúce k úplnému ukončeniu ich obchodných vzťahov od roku 2009.

22 Dňa 25. januára 2006 De Beers individuálne predložil záväzky (ďalej len „individuálne záväzky De Beers“) s cieľom reagovať na obavy, ktoré vyjadrila Komisia s ohľadom na výsledky prieskumu trhu. Individuálne záväzky De Beers stanovovali postupné zníženie predajov surových diamantov od spoločnosti Alrosa spoločnosti De Beers, ktorých hodnota sa mala znížiť zo 600 miliónov USD v roku 2006 na 400 miliónov USD v roku 2008, ako aj ich následné ukončenie.

23 Dňa 26. januára 2006 oznámila Komisia žalobcovi časť individuálnych záväzkov De Beers a vyzvala ho, aby k nim predložil svoje pripomienky. Rovnako mu poskytla kópiu nedôverných znení vyjadrení tretích strán.

24 Následne došlo k výmene názorov medzi žalobcom a Komisiou týkajúcich sa určitých aspektov postupu stanoveného v článku 9 nariadenia č. 1/2003 a ich následkov v prejednávanej veci. V prejednávanej veci išlo hlavne o prístup k spisu, ako aj otázku práva na obranu a najmä práva byť vypočutý. Žalobca sa okrem toho vo svojom liste zo 6. februára 2006 vyjadril o individuálnych záväzkoch spoločnosti De Beers a pripomienkach tretích strán.

25 Dňa 22. februára 2006 prijala Komisia rozhodnutie 2006/520/ES o konaní podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP (vec COMP/B-2/38.381 — De Beers) (Ú. v. EÚ L 205, s. 24, ďalej len „Rozhodnutie“).

26 Podľa článku 1 Rozhodnutia „záväzky, ktoré sú vymenované v prílohe, sú pre De Beers záväzné“, a podľa článku 2 „konanie začaté v prejednávanej veci je ukončené“.

Konanie a návrhy účastníkov konania

27 Spoločnosť Alrosa návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 29. júna 2006 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

28 Samostatným podaním podaným do kancelárie v ten istý deň žalobca Súdu prvého stupňa navrhuje, aby rozhodol v skrátenom súdnom konaní podľa článku 76a ods. 1 svojho rokovacieho poriadku.

29 Komisia 16. augusta 2006 podala svoje vyjadrenie k žalobe.

30 Rozhodnutím zo 14. septembra 2006 Súd prvého stupňa (štvrtá komora) po vypočutí Komisie a s prihliadnutím na osobitnú naliehavosť a okolnosti veci vyhovel návrhu žalobcu na prejednanie veci v skrátenom súdnom konaní.

31 Listom z 28. septembra 2006 Súd prvého stupňa (štvrtá komora) vyzval Komisiu podľa článkov 49 a 64 rokovacieho poriadku, aby predložila oznámenia o výhradách, ktoré 14. januára a 1. júla 2003 zaslala De Beers na základe článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP. Komisia tomuto opatreniu na zabezpečenie priebehu konania vyhovela v lehote stanovenej na tento účel.

32 Rozhodnutím z 9. októbra 2006 Súd prvého stupňa po vypočutí účastníkov konania postúpil vec štvrtej rozšírenej komore podľa článku 14 ods. 1 a článku 51 ods. 1 rokovacieho poriadku.

33 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im položil Súd prvého stupňa, boli vypočuté na pojednávaní 19. apríla 2007.

34 Spoločnosť Alrosa navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil Rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

35 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal spoločnosť Alrosa na náhradu trov konania.

Právny stav

1. *O prípustnosti*

36 Komisia napriek tomu, že uvádza, že článok 82 ES a článok 54 Dohody o EHP sa môžu týkať len podnikov, ktoré sa nachádzajú v dominantnom postavení, čo nie je prípad spoločnosti Alrosa, a že sa teda spoločnosť Alrosa nemôže považovať za účastníka dotknutého konaním, ktoré viedlo k prijatiu Rozhodnutia, ani za osobu, ktorej je toto Rozhodnutie určené, nespochybňuje prípustnosť žaloby v rozsahu, v akom sa zakladá na skutočnosti, že sa Rozhodnutie žalobcu priamo a osobne týka.

37 Keďže otázka prípustnosti žaloby je však otázkou verejného poriadku, je potrebné ju preskúmať podľa článku 113 rokovacieho poriadku bez návrhu (rozsudok Súdneho dvora z 24. marca 1993, CIRFS a i./Komisia, C-313/90, Zb. s. I-1125, bod 23).

38 Keďže žalobcovi nie je Rozhodnutie určené, je v tejto súvislosti potrebné určiť, či sa ho toto Rozhodnutie priamo a osobne týka v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

39 V prejednávanej veci sa v súlade s článkom 9 ods. 1 naradenia č. 1/2003 vyhlasujú v Rozhodnutí individuálne záväzky De Beers obmedziť od roku 2006 do roku 2008 svoje nákupy od spoločnosti Alrosa na určitú sumu surových diamantov a nenakupovať priamo alebo nepriamo surové diamanty od spoločnosti Alrosa od roku 2009 za záväzné. V rozsahu, v akom Rozhodnutie obmedzuje možnosť De Beers zásobiť sa surovými diamantmi od spoločnosti Alrosa, má priame a bezprostredné účinky na právne postavenie spoločnosti Alrosa. Žalobca je v dôsledku toho týmto Rozhodnutím priamo dotknutý.

40 Žalobca je Rozhodnutím dotknutý aj osobne v rozsahu, v akom bolo toto Rozhodnutie prijaté na konci konania, ktorého sa spoločnosť Alrosa rozhodujúcim spôsobom zúčastnila, v akom sa výslovne uvádza spoločnosť Alrosa, v akom smeruje k ukončeniu obchodného vzťahu, ktorý spoločnosť Alrosa dlhodobo udržuje s De Beers, a v akom môže podstatne ovplyvniť konkurenčné postavenie spoločnosti Alrosa na trhu dodávania a produkcie surových diamantov (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1998, Francúzsko a i./Komisia, C-68/94 a C-30/95, Zb. s. I-1375, body 54 až 56).

41 V dôsledku toho je prípustné, aby žalobca spochybnil zákonnosť Rozhodnutia na základe článku 230 štvrtého odseku ES.

2. *O veci samej*

42 Argumentácia, ktorú uviedol žalobca na podporu svojej žaloby, pozostáva z troch dôvodov, ktoré sú po prvé založené na porušení práva byť vypočutý, po druhé na tom,

že Rozhodnutie porušuje ustanovenia článku 9 nariadenia č. 1/2003, ktorý zakazuje uložiť dotknutému podniku, navyše bez obmedzenia dĺžky trvania, záväzky, ktoré dobrovoľne neponúkol, a nakoniec po tretie na neprimeranosti záväzkov vyhlásených za záväzné, ktoré porušujú článok 9 nariadenia č. 1/2003, článok 82 ES, zmluvnú slobodu a zásadu proporcionality.

43 Za okolností veci je potrebné najskôr spoločne preskúmať druhý a tretí žalobný dôvod.

O žalobných dôvodoch založených na porušení článku 9 nariadenia č. 1/2003, článku 82 ES, zmluvnej slobody a zásady proporcionality

Tvrdenia účastníkov konania

44 Žalobca najskôr tvrdí, že Rozhodnutie porušuje článok 9 nariadenia č. 1/2003 v rozsahu, v akom vyhlasuje záväzky navrhované len jedným z dvoch podnikov dotknutých v prejednávanej veci, teda individuálne záväzky De Beers, za záväzné a v akom to vykonáva na neobmedzenú dobu.

45 Prvá veta článku 9 nariadenia č. 1/2003 ponúka Komisii a podniku alebo podnikom dotknutým konaním podľa pravidiel hospodárskej súťaže možnosť dospieť k vzájomne výhodnému riešeniu ich sporu. Z tejto logiky vyplýva, že ak je dotknutých viacero podnikov a spoločne ponúknu Komisii záväzky, môže Komisia prijať a vyhlásiť za záväzné len takéto záväzky, a nie záväzky, ktoré individuálne ponúkol

jeden z nich. V prejednávanej veci sa však žalobca mal považovať za dotknutý podnik. Komisia teda nemohla vyhlásiť individuálne záväzky De Beers za záväzné.

46 Druhá veta článku 9 nariadenia by sa okrem toho mala chápať v tom zmysle, že ukladá Komisii, ak sa rozhodne vyhlásiť záväzky za záväzné, prijať na tento účel len rozhodnutia na dobu určitú. Rozhodnutie však bolo prijaté na dobu neurčitú.

47 Žalobca rovnako tvrdí, že Rozhodnutie absolútne znemožňuje na potencionálne neobmedzenú dobu akékoľvek dodávanie surových diamantov spoločnosti Alrosa De Beers. Tým porušuje článok 9 nariadenia č. 1/2003, článok 82 ES a zmluvnú slobodu.

48 V tejto súvislosti žalobca najskôr tvrdí, že Rozhodnutie je v podstate postihnuté vadou spočívajúcou v nesprávnom právnom posúdení v rozsahu, v akom sa rovná zákazu zákonného konania, a to na dobu neurčitú.

49 Zásada otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou, ktorá je zakotvená v článku 4 ods. 1 ES, a zmluvná sloboda zakotvená v práve členských štátov, ktorú už uznalo právo Spoločenstva (rozsudok Súdu prvého stupňa z 26. októbra 2000, Bayer/Komisia, T-41/96, Zb. s. II-3383, bod 180; pozri v tomto zmysle tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Rozès k rozsudku Súdneho dvora z 11. októbra 1983, Schmidt/Komisia, 210/81, Zb. s. 3045, 3072, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs k rozsudku Súdneho dvora z 26. novembra 1998, Bronner, C-7/97, Zb. s. I-7791, I-7794, bod 56), totiž majú základný význam v právnom poriadku Spoločenstva.

50 Uplatnenie pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže by teda malo tieto zásady zohľadňovať. Osobitne článok 82 ES, ktorý sa týka osobitných zneužívaní, nemožno vykladať v tom zmysle, že vyhlasuje samotnú skutočnosť uzavretia dohody na účely predaja alebo nákupu produktov za protiprávnu z jediného dôvodu, že jedna zo strán sa nachádza v dominantnom postavení.

51 Rozhodnutie v prejednávanej veci však zbavuje spoločnosti Alrosa a De Beers akejkoľvek slobody uzavrieť dohodu, vrátane formy *ad hoc*, len z dôvodu, že sa De Beers nachádza v dominantnom postavení na trhoch nadväzujúcich na trh dodávania surových diamantov. Legalizuje bojkot spoločnosti Alrosa zo strany De Beers od roku 2009. Táto bezprecedentná situácia je o to viac pozoruhodná, že oznámená dohoda vo svojej pôvodnej podobe pokrývala len 50 % ročnej produkcie surových diamantov spoločnosti Alrosa a 10 % svetovej ročnej produkcie a potom vo svojej podobe vychádzajúcej zo spoločných záväzkov 18 % ročnej produkcie spoločnosti Alrosa a 3,6 % svetovej ročnej produkcie.

52 Žalobca následne uvádza, že Rozhodnutie je v podstate postihnuté zjavne nesprávnym posúdením v rozsahu, v akom obavy týkajúce sa oznámenej dohody nijako neodôvodňovali odstránenie jeho zmluvnej slobody.

53 Hlavnou obavou, ktorú Komisia vyjadrila vo svojom predbežnom posúdení oznámenej dohody s ohľadom na článok 82 ES a článok 54 Dohody o EHP, totiž bolo, že záväzok výhradného dodávania, ktorý je uvedený v tejto dohode, vedie k zvýšeniu trhovej sily De Beers vylúčením spoločnosti Alrosa z trhu dodávania surových diamantov a v dôsledku toho zbavením iných kupujúcich prístupu k významnému zdroju zásobovania, ktorým spoločnosť Alrosa bola.

54 V podobnom prípade bolo v súlade s judikatúrou nevyhnutné (rozsudky Súdneho dvora z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, Zb. s. 461, bod 89, a Súdu prvého stupňa z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia, T-65/98,

Zb. s. II-4653, body 80, 81 a 160) vykonať konkrétne posúdenie účinku uzavretia spojeného so správaním De Beers. Táto požiadavka bola o to naliehavejšia, že správny orgán a jeho súd sa až doposiaľ nikdy nevyjadrili k zákonnosti záväzku výhradného dodávania zahrnujúceho kupujúceho v dominantnom postavení s ohľadom na článok 82 ES.

55 V prejednávanej veci by však bolo na jednej strane primerané zmeniť a doplniť oznámenú dohodu v miere dostatočnej na to, aby sa znížil účinok konštatovaného uzavretia, a na druhej strane neodôvodnené zamedziť spoločnosti Alrosa mať akúkoľvek možnosť uzavrieť zmluvu s De Beers.

56 Žalobca je nakoniec toho názoru, že samotné Rozhodnutie má protisúťažné účinky. Na jednej strane ho zbavuje prístupu k hlavnému kupujúcemu na trhu, čo by mohlo viesť k tomu, že sa zníži jeho produkcia z nedostatku istoty, že nájde alternatívnych kupujúcich za obdobné ceny. Na druhej strane zbavuje De Beers prístupu k produkcii spoločnosti Alrosa, čo teda umožní iným kupujúcim mať väčšiu tržnú silu pri ich rokovaniach so spoločnosťou Alrosa a uložiť umelé ceny.

57 Rozhodnutie rovnako porušuje článok 9 nariadenia č. 1/2003, článok 82 ES a zásadu proporcionality.

58 Žalobca v tejto súvislosti najskôr uvádza, že zásada proporcionality zakotvená v článku 5 treťom odseku ES, ktorý stanovuje, že Spoločenstvo žiadnou činnosťou neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov tejto zmluvy, má podľa Súdneho dvora za následok, že zákonnosť zákazu hospodárskej činnosti je podriadená podmienke, že zakazujúce opatrenia budú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, pričom

pokiaľ sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k najmenej obmedzujúcemu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané v pomere k sledovaným cieľom (rozsudky Súdneho dvora z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 13, a zo 6. apríla 1995, RTE a ITP/Komisia, C-241/91 P a C-242/91 P, Zb. s. I-743, bod 93).

59 Žalobca je ďalej toho názoru, že sa táto zásada uplatní na rozhodnutia, ktorými Komisia uplatňuje článok 9 nariadenia č. 1/2003. Právomoci zverené Komisii nariadením č. 1/2003 musia byť totiž spájané s povinnosťou, ktorú má, a to dbať na uplatňovanie zásad zakotvených v článkoch 81 ES a 82 ES. Ich použitie teda nemôže prekročiť to, čo je nevyhnutné na zabezpečenie, aby nebola narušená hospodárska súťaž na vnútornom trhu.

60 V tejto súvislosti je irelevantné, že záväzky, ktoré Komisia vyhlásila za záväzné, pôvodne ponúkli dotknuté podniky a že ich ponuka prípadne prekračuje to, čo je nevyhnutné na dodržanie článkov 81 ES a 82 ES. Dotknuté podniky totiž ponúkajú záväzky len s cieľom reagovať na obavy, o ktorých ich informovala Komisia. Zostáva teda potrebné, aby záväzky, ktoré Komisia nakoniec vyhlásila za nevyhnutné, reagovali na obavy vyjadrené v rámci jej predbežného posúdenia bez toho, aby prekročili to, čo je primerané, nevyhnutné a najmenej obmedzujúce na zabezpečenie dodržania pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Splnenie týchto požiadaviek je potrebné prinajmenšom vtedy, ak ako v prejednávanej veci môže skutočnosť vyhlásenia záväzkov za záväzné nepriaznivo ovplyvniť osobu, ktorej sa vec týka.

61 Žalobca je nakoniec toho názoru, že Rozhodnutie v prejednávanej veci porušuje zásadu proporcionality.

62 Po prvé, Rozhodnutie nie je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa zákazu zneužitia dominantného postavenia sledovaného článkom 82 ES. Spoločné záväzky totiž Komisii ponúkli zníženie podielu ročnej produkcie spoločnosti Alrosa dodávanej De Beers z 50 % v roku 2005 na 18 % v roku 2010 a potom podľa cien platných ku dňu uzavretia oznámenej dohody, a v skutočnosti na ešte nižší neskorší podiel s ohľadom na jednej strane na očakávané zvýšenie produkcie spoločnosti Alrosa a na druhej strane na očakávané zvýšenie ceny surového diamantu. Podiel 50 % však Komisia vo všeobecnosti považuje za postačujúci v jej skoršej rozhodovacej praxi týkajúcej sa dodávateľa v dominantnom postavení, pričom v prejednávanej veci bol postačujúci omnoho nižší podiel, než je toto číslo.

63 Po druhé, Rozhodnutie spôsobuje neprimerané nevýhody vzhľadom na cieľ zachovania nenarušenej hospodárskej súťaže, ktorý je stanovený v článku 82 ES. Úplne totiž zbavuje spoločnosť Alrosa možnosti uzavrieť zmluvu s De Beers, ktorú predtým mal. Vzhľadom na obavy, ktoré vyjadrila Komisia, pokiaľ ide o nebezpečenstvo uzavretia trhu, je však s ohľadom na konkrétny význam tohto nebezpečenstva postačujúce zmeniť a doplniť oznámenú dohodu spôsobom stanoveným v spoločných záväzkoch a v dôsledku toho obmedziť podiel ročnej produkcie spoločnosti Alrosa a podiel svetovej ročnej produkcie dodávanej De Beers na 18 % a 3,6 % trhu. Komisia však nijako v Rozhodnutí neurčila, v čom túto menej obmedzujúcu možnosť, ktorú jej dotknuté podniky navrhli, nebolo možné prijať.

64 Po tretie, neprimeranosť Rozhodnutia spôsobuje diskrimináciu v neprospech spoločnosti Alrosa, pretože ostatní predávajúci môžu naďalej dodávať svoje surové diamanty De Beers v množstvách, ktoré v percentách svetovej ročnej produkcie sú okrem iného rovnaké alebo vyššie než 3,6 % podľa oznámenej dohody, tak ako bola zmenená a doplnená spoločnými záväzkami.

65 Podľa Komisie nie sú žalobné dôvody, ktoré uvádza žalobca, dôvodné.

66 Najskôr pojem „príslušné podniky“, ktorý je uvedený v prvej vete článku 9 nariadenia č. 1/2003, sa týka podobne ako pojem „príslušná strana“, ktorý je uvedený v iných ustanoveniach uvedeného nariadenia, osoby alebo prípade osôb, proti ktorej alebo ktorým bolo začaté konanie, to znamená osôb, ktorým možno pripísať dohodu alebo zosúladený postup v zmysle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP. V prejednávanej veci bola podnikom dotknutým konaním začatým na základe ustanovení týkajúcich sa zneužitia dominantného postavenia len De Beers. V dôsledku toho len De Beers mohol v tomto rámci predložiť záväzky, ktoré Komisia mohla vyhlásiť za záväzné.

67 Okrem toho slová uvedené v druhej vete článku 9 nariadenia č. 1/2003 možno vykladať len tak, že Komisii priznávajú právomoc, a nie povinnosť, prijať rozhodnutia na dobu určitú.

68 Rovnako tvrdí, že Rozhodnutie v prvom rade neporušuje zmluvnú slobodu. Predovšetkým je nesprávne tvrdiť, že Rozhodnutie znamená zákaz zákonného konania.

69 Zmluvná sloboda je totiž obmedzená zákazom protisúťažných postupov, ktoré sú uvedené v článkoch 81 ES a 82 ES. V prejednávanej veci sa však dohoda, ktorá je chápaná v kontexte dlhodobého obchodného vzťahu medzi spoločnosťami Alrosa a De Beers, totiž podľa predbežného posúdenia javila v rozpore s týmito ustanoveniami, rovnako ako iné typy obchodných vzťahov, ktoré strany udržiavali v priebehu šetrenia začatého Komisiou, akými sú predaje *ad hoc* typu „willing buyer/willing seller“. Komisia navyše k takému predbežnému posúdeniu nedospela len z dôvodu dominantného postavenia De Beers na nadväzujúcich trhoch, ako tvrdí žalobca, ale s ohľadom na jeho dominantné postavenie na trhu produkcie a dodávania surových diamantov, ako je uvedené v odôvodneniach č. 23 a 24 Rozhodnutia.

70 Navyše Rozhodnutie neznamená zrušenie zmluvnej slobody spoločnosti Alrosa. Naopak, obmedzuje sa na to, že vyhlasuje za záväzné individuálne záväzky De Beers, ktoré De Beers prijal na základe svojej vlastnej zmluvnej slobody ukončiť dohodu, ktorá ho viaže k spoločnosti Alrosa. Je úplne možné, že spoločnosť Alrosa má záujem nahradiť dohodou so svojím hlavným konkurentom nebezpečenstvo hospodárskej súťaže. Ani záujem, ktorý by prípadne mohol mať partner podniku v dominantnom postavení, zviazať sa s ním dohodou, ani iné okolnosti, ktoré sú charakteristické pre tohto partnera, by sa však podľa judikatúry nemali zohľadniť pri uplatnení článku 82 ES (rozsudky Súdneho dvora Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný, body 89 a 91; z 9. novembra 1983, Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 71, a z 27. apríla 1994, Almelo, C-393/92, Zb. s. I-1477, point 44; rozsudok Súdu prvého stupňa z 1. apríla 1993, BPB Industries a British Gypsum/Komisia, T-65/89, Zb. s. II-389, bod 68).

71 Komisia je ďalej toho názoru, že je nesprávne tvrdiť, že jej obavy neodôvodňovali prijatie individuálnych záväzkov spoločnosti De Beers.

72 Komisia aj napriek tomu, že pripúšťa, že je zvyčajne nevyhnutné vykonať konkrétne preskúmanie účinkov, ktoré môže mať postup uzavretia na hospodársku súťaž, uvádza, že v prejednávanej veci by bola analýza, ktorá smeruje k určeniu, či De Beers môže kupovať určité množstvo surových diamantov od spoločnosti Alrosa bez toho, aby spôsobil účinky uvedené v jej predbežnom posúdení, a prípadne aké je toto množstvo, veľmi zložitá. Takáto analýza nebola v každom prípade užitočná v rozsahu, v akom s ohľadom na cieľ sledovaný v článku 9 nariadenia č. 1/2003 Komisia mohla v takomto stave oprávnene prijať individuálne záväzky spoločnosti De Beers. Jej služby nakoniec stranám počas správneho konania už oznámili, že do úvahy môže prichádzať úplné ukončenie obchodného vzťahu medzi spoločnosťami Alrosa a De Beers.

73 Okrem toho na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, obavy Komisie sa neobmedzili na problém vylúčenia konkurentov alebo uzavretia trhu. Vzťahovali sa naopak na celý obchodný vzťah medzi spoločnosťami Alrosa a De Beers s cieľom spoločne regulovať

prostredníctvom metód, ktoré neboli v súlade s obvyklou hospodárskou súťažou, objem, cenu a sortiment surových diamantov na svetovom trhu tak, aby sa z trhu odstránil nezávislý dodávateľ, posilnila dominantná úloha De Beers na trhu a narušilo zachovanie a rozvoj hospodárskej súťaže, ako to vyplýva z odôvodnení č. 28, 30 a 32 Rozhodnutia.

74 Komisia nakoniec uvádza, že žalobca nedôvodne tvrdí, že vykonávanie Rozhodnutia má protisúťažné účinky. Je toho názoru, že argumenty uvedené v tejto súvislosti sú irelevantné v rozsahu, v akom nesprávne považujú spoločnosť Alrosa za dodávateľa De Beers, zatiaľ čo v skutočnosti je jeho konkurentom, a nie sú ani presvedčujúce z ekonomického hľadiska, ani podložené v zostávajúcej časti.

75 V druhom rade Komisia tvrdí, že Rozhodnutie neporušuje zásadu proporcionality.

76 V tejto súvislosti najskôr uznáva uplatniteľnosť zásady proporcionality na rozhodnutia, ktorými uplatňuje článok 9 nariadenia č. 1/2003.

77 V tomto rozsahu je potrebné zohľadniť vlastné osobitosti tohto ustanovenia. Na rozdiel od článku 7 nariadenia č. 1/2003, ktorý Komisii umožňuje konštatovať existenciu porušenia, nariadiť dotknutým stranám, aby ho ukončili, a uložiť im akékoľvek nápravne opatrenie štrukturálnej povahy alebo v oblasti správania vrátane ukončenia obchodných vzťahov, ktoré sú v rozpore s pravidlami Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, ju článok 9 uvedeného nariadenia vedie, a to bez toho, aby sa vyjad-

rila k existencii porušenia, ku konštatovaniu, že dôvody na konanie Komisie pominuli preto, lebo dotknuté podniky dobrovoľne ponúkli záväzky reagujúce na jej obavy týkajúce sa hospodárskej súťaže.

78 S ohľadom na tieto skutočnosti sa nemusí rozhodnutie podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003 zakladať na uvedení dôvodov, tak ako sa vyžaduje pre rozhodnutie podľa článku 7 uvedeného nariadenia, osobitne v prípade, ak sa zdá byť ťažké vymedziť povahu alebo dosah záväzku nevyhnutného na účely odstránenia obáv vyjadrených Komisiou, napríklad preto, že konanie, o ktorom inštitúcia vyjadrila svoje obavy, je nové alebo špecifické, ako je tomu v prejednávanej veci. Okrem toho uskutočňovanie cieľa, ktorý sleduje článok 9 nariadenia č. 1/2003, by bolo ohrozené, ak by výsledok preskúmania rozhodnutia na základe tohto ustanovenia závisel na posúdení iného, hypotetického rozhodnutia prijatého podľa článku 7 toho istého nariadenia. To by znamenalo, že by Komisia rovnako musela vykonať posúdenie ako v prípade rozhodnutia podľa článku 7 nariadenia č. 1/2003 a že by sa teda vzdala časti nárastu účinnosti, ktorú sa normotvorca snažil získať prostredníctvom článku 9 tohto nariadenia.

79 Okrem toho pred prijatím ponúknutých záväzkov musí Komisia overiť, či dostatočným spôsobom reagujú na obavy uvedené v oblasti hospodárskej súťaže. Článok 9 predstavuje nástroj uplatnenia v tomto kontexte.

80 Komisia uznáva, že uplatnenie zásady proporcionality jej ukladá, aby odmietla zjavne neprimerané záväzky, avšak dodáva, že v rozsahu, v akom sú záväzky dotknutým podnikom ponúknuté dobrovoľne, je takýto prípad pravdepodobne výnimočný. V každom prípade nemôže mať povinnosť vykonať súbežné posúdenie na účely hypotetického rozhodnutia prijatého podľa článku 7 nariadenia č. 1/2003 v rozsahu, v akom by takéto súbežné posúdenie narušilo samotný cieľ článku 9 toho istého nariadenia, čo sa týka účinnosti postupov.

81 Dospieva k záveru, že s ohľadom na cieľ a systematiku článku 9 nariadenia č. 1/2003 a bez toho, aby toto ustanovenie bolo zbavené svojej užitočnosti, by sa súdne preskúmanie uplatniteľné na rozhodnutia, ktoré ho vykonávajú, malo obmedziť na overenie neexistencie zjavného porušenia zásady proporcionality a všeobecnejšie, neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia pri zložitom hospodárskom posúdení smerujúcom k vymedzeniu, či záväzky, ktoré ponúkajú dotknuté podniky, reagujú na obavy vyjadrené v rámci predbežného posúdenia.

82 Komisia ďalej tvrdí, že Rozhodnutie v prejednávanej veci nie je neprimerané, a najmä neoprávnene nepoškodzuje legitímne obchodné záujmy spoločnosti Alrosa.

83 Po prvé, žalobca nedôvodne tvrdí, že Rozhodnutie išlo nad rámec toho, čo bolo nevyhnutné, keď vyhlasuje individuálne záväzky De Beers za záväzné. Je totiž nesprávne tvrdiť, že oznámená dohoda vyhradzovala len polovicu ročnej produkcie spoločnosti Alrosa pre De Beers v rozsahu, v akom bola druhá polovica v každom prípade vyhradená pre ruský trh a v akom oznámená dohoda teda vo svojom pôvodnom znení pokrývala celú ročnú produkciu určenú pre svetový trh, a potom 36 %, ak by spoločné záväzky boli vyhlásené za záväzné. Tieto percentá by sa okrem toho nemali chápať izolovane, ale v kontexte obchodného vzťahu existujúceho už približne polstoročie na účely spoločnej regulácie produkcie a cien. S ohľadom na tieto skutočnosti tak v prvom rade Komisia vyjadrila obavy, pokiaľ ide o kontrolu trhu zo strany De Beers a nemožnosť spoločnosti Alrosa mu plne konkurovať; v druhom rade zúčastnené tretie strany potvrdili, že bolo nevyhnutné ukončiť obchodný vzťah existujúci medzi týmito spoločnosťami; a v treťom rade De Beers jednostranne takéto záväzky ponúkol, a odstránil tak akékoľvek možné obavy. Komisia rovnako tvrdí, že zákaz transakcií prostredníctvom verejných súťaží je odôvodnený s ohľadom na skoršie postupy spoločností Alrosa a De Beers pri predajoch *ad hoc* typu „willing buyer/willing seller“. Žalobca v každom prípade nijako nepreukázal, v čom by menej obmedzujúce záväzky, ako sú spoločné záväzky, ktoré boli predtým ponúknuté Komisii, mohli postačovať.

84 Po druhé, žalobca nedôvodne tvrdí, že Rozhodnutie mu spôsobilo neprimerané nevýhody vo vzťahu k sledovanému cieľu. Komisia totiž náležite zohľadnila jeho záujmy, keď mu umožnila predložiť pripomienky týkajúce sa individuálnych záväzkov De Beers, a keď stanovila prechodnú fázu určenú na to, aby mu umožnila zaviesť systém alternatívnej distribúcie. Okrem toho samotná spoločnosť Alrosa v septembri 2003 predložila Komisii záväzky stanovujúce úplné a definitívne ukončenie jeho obchodných vzťahov s De Beers. Nakoniec nemožnosť spoločnosti Alrosa uzavrieť na konci tejto prechodnej fázy zmluvu s De Beers nie je definitívna, pretože konanie možno vždy obnoviť na základe článku 9 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

85 Po tretie žalobca nedôvodne tvrdí, že Rozhodnutie zakladá voči nemu diskrimináciu v rozsahu, v akom sa jeho postavenie voči De Beers odlišuje od postavenia iných dodávateľov na jednej strane z dôvodu jeho postavenia ako hlavného konkurenta tohto podniku v dominantnom postavení a na druhej strane z dôvodu obchodného vzťahu, ktorý s naposledy uvedeným podnikom dlhodobo udržuje.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

— O právomociach zverených Komisii na základe článku 9 nariadenia č. 1/2003

86 Zo samotného znenia článku 9 nariadenia č. 1/2003 vyplýva, že Komisia môže prostredníctvom rozhodnutia vyhlásiť záväzky ponúknuté dotknutými podnikmi za záväzné, ak môžu reagovať na obavy vyjadrené v jej predbežnom posúdení. Keďže ponuky, ktoré predložili podniky, nemajú samy osebe záväzný právny účinok, právne následky pre podniky má len rozhodnutie Komisie prijaté na základe článku 9 nariadenia č. 1/2003.

87 Keďže účinkom tohto rozhodnutia je ukončenie konania, ktorého predmetom je zistiť a sankcionovať porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, nemožno ho považovať za samotné prijatie návrhu, ktorý voľne formuloval obchodný partner, Komisiou, ale predstavuje záväzné opatrenie ukončujúce situáciu porušenia alebo potenciálneho porušenia, pri ktorého príležitosti Komisia vykonáva všetky oprávnenia, ktoré jej zverujú články 81 ES a 82 ES, s výhradou tejto jedinej osobitnosti, že predloženie ponúk záväzkov dotknutými podnikmi ju zbavuje nutnosti pokračovať v regulačnom postupe uloženom na základe článku 85 ES, a najmä preukázať porušenie.

88 Tým, že sa v rozhodnutí prijatom na základe článku 9 nariadenia č. 1/2003 vyhlasuje dané konanie subjektu voči tretím stranám za záväzné, môže nepriamo obsahovať právne účinky *erga omnes*, ktoré by dotknutý podnik nebol sám osebe schopný vytvoriť; Komisia je teda jeho jediným autorom od okamihu, keď ustanovila záväznosť záväzkov, ktoré ponúkol dotknutý podnik, a sama teda za ne nesie zodpovednosť. Nie je totiž žiadnym spôsobom povinná zohľadniť, a *a fortiori* zohľadniť ako také, ponuky záväzkov, ktoré jej dotknuté podniky predkladajú.

89 Aj keď nariadenie č. 1/2003 nedefinuje pojem „príslušný podnik“, z jeho ustanovení vyplýva, že táto kvalifikácia sa týka podnikov, ktorým sa pripisuje dotknuté správanie a ktoré môžu byť sankcionované na jeho základe.

90 V konaní začatom na základe článku 82 ES je teda v zásade dotknutý podnik, ktorý sa nachádza v dominantnom postavení a ktorého správanie môže predstavovať zneužitie. Ak by mal prevažovať výklad, podľa ktorého musia byť všetky podniky, ktoré môžu byť ovplyvnené záväzkami týkajúcimi sa správania, ktorých cieľom je ukončenie konštatovaného alebo zamýšľaného zneužitia, spojené s ponukou

záväzkov ako dotknuté podniky, vyplývala by z toho praktická nemožnosť použiť článok 9 nariadenia č. 1/2003 vo väčšine situácií, ktorých sa týka článok 82 ES.

91 Pokiaľ ide o dobu platnosti rozhodnutia, v ktorom sú záväzky vyhlásené za záväzné, je potrebné poznamenať, že aj keď článok 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že takéto rozhodnutie možno prijať na dobu určitú, neukladá to však. Konečné znenie článku 9 nariadenia č. 1/2003 sa v tomto smere odlišuje, ako to Komisia správne zdôrazňuje, od znenia uvedeného v štádiu návrhu Komisie týkajúceho sa nariadenia Rady o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] [KOM (2000) 582 v konečnom znení], ktoré stanovovalo, že takéto rozhodnutie „je prijaté na dobu určitú". Žiadny zásadný dôvod teda Komisii nezakazuje, aby vyhlásila zákazky za záväzné na dobu neurčitú.

92 Okrem toho, aj keď článok 9 nariadenia č. 1/2003 neuvádza, na rozdiel od jeho článku 7 ods. 1, zásadu proporcionality, jej dodržiavanie je Komisii uložené, ak prijíma rozhodnutia na tomto základe. Zásadu proporcionality totiž ustálená judikatúra uznáva ako všeobecnú zásadu práva Spoločenstva (rozsudok Fedesa a i., už citovaný, bod 13).

93 Odôvodnenie č. 34 nariadenia č. 1/2003 okrem toho stanovuje, že „v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality stanovenými v článku 5 [ES] nejde toto nariadenia nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľov, čo má umožniť účinnejšie uplatňovanie súťažných pravidiel spoločenstva".

94 Komisia vo svojich pripomienkach uznáva uplatniteľnosť zásady proporcionality na rozhodnutia prijaté podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003. Je však toho názoru, že táto zásada sa nemôže rovnakých spôsobom uplatňovať v rámci článku 7 ods. 1 a v rámci článku 9 ods. 1 uvedeného nariadenia.

95 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti v prvom rade konštatuje, že cieľ článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 je rovnaký ako cieľ sledovaný v jeho článku 9 ods. 1 a zodpovedá hlavnému cieľu nariadenia č. 1/2003, ktorým je zabezpečiť účinné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré sú stanovené v Zmluve.

96 Na dosiahnutie tohto cieľa disponuje Komisia voľnou úvahou pri výbere, ktorý jej ponúka nariadenie č. 1/2003, a to buď vyhlásiť záväzky ponúknuté dotknutými podnikmi za záväzné a prijať rozhodnutie na základe jeho článku 9, alebo postupovať podľa článku 7 ods. 1 uvedeného nariadenia, ktoré vyžaduje zistenie porušenia.

97 Existencia tejto voľnej úvahy, pokiaľ ide o voľbu postupu, však Komisiu nezbavuje povinnosti dodržiavať zásadu proporcionality, ak sa rozhodne vyhlásiť záväzky ponúknuté na základe článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 za záväzné.

98 V druhom rade podľa ustálenej judikatúry v tejto oblasti zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií Spoločenstva neprekračovali hranice toho, čo je primerané a potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa (rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. júna 1997, Air Inter/Komisia, T-260/94, Zb. s. II-997, bod 144, a Van den Bergh Foods/Komisia, už citovaný, bod 201), pričom pokiaľ sa ponúka výber medzi viacerými

primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k tomu najmenej obmedzujúcemu, pričom spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovanému cieľu (rozsudky Súdneho dvora z 11. júla 1989, Schräder, 265/87, Zb. s. 2237, bod 21, a z 9. marca 2006, Zuid-Hollandse Milieufederatie a Natuur en Milieu, C-174/05, Zb. s. I-2443, bod 28).

99 Skúmanie primeranosti opatrenia je teda objektívnym skúmaním, pričom primeranosť a nevyhnutnosť napadnutého rozhodnutia sa musí posúdiť vo vzťahu k cieľu, ktorý inštitúcia sleduje. Rozhodnutia prijaté na základe článku 7 nariadenia č. 1/2003 majú za cieľ ukončiť konštatované porušenie; rozhodnutia prijaté podľa článku 9 tohto nariadenia majú za cieľ reagovať na obavy vyjadrené Komisiou v rámci jej predbežného posúdenia, ktoré odôvodňujú, aby zamýšľala prijať rozhodnutie vyžadujúce ukončenie porušenia.

100 V prípade uplatnenia článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 musí Komisia konštatovať existenciu porušenia, čo vyžaduje presnú definíciu relevantného trhu a prípadne zneužitia pripísaného dotknutému podniku. Komisia v rámci článku 9 ods. 1 toho istého nariadenia nepochybne nemá povinnosť formálne preukázať existenciu porušenia, ako je nakoniec uvedené v odôvodnení č. 13 nariadenia č. 1/2003, musí však preukázať skutočnosť obáv v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré odôvodňovali, že zamýšľa prijať rozhodnutie na základe článkov 81 ES a 82 ES, a ktoré umožňujú, aby dotknutému podniku uložila dodržiavať určité záväzky, čo predpokladá analýzu trhu a identifikáciu zamýšľaného porušenia, ktoré sú menej definitívne než v rámci uplatnenia článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, aj keď musí byť postačujúce na umožnenie preskúmania primeranosti záväzku.

101 Je totiž v rozpore so systematikou nariadenia č. 1/2003, aby sa rozhodnutie, ktoré by sa na základe článku 7 ods. 1 uvedeného nariadenia malo považovať za neprimerané vo vzťahu k zistenému porušeniu, mohlo prijať postupom stanoveným v článku 9 ods. 1 vo forme záväzku vyhláseného za záväzný z dôvodu, že porušenie sa nemusí v tomto rámci formálne preukázať.

102 Na základe článku 3 nariadenia č. 17 sa už rozhodlo, že povinnosti uložené podnikom, aby ukončili porušenie práva hospodárskej súťaže, nesmú prekročiť hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, teda obnovenie zákonnosti vo vzťahu k pravidlám, ktoré boli v prejednávanej veci porušené (rozsudok RTE a ITP/Komisia, už citovaný, bod 93). Rovnaký výklad je nutný, pokiaľ ide o článok 7 ods. 1 prvú vetu nariadenia č. 1/2003, ktorého znenie je veľmi blízke zneniu článku 3 ods. 1 nariadenia č. 17.

103 Z toho vyplýva, že Komisia môže bez toho, aby prekročila právomoci, ktoré sú jej uložené tak pravidlami hospodárskej súťaže Zmluvy ES, ako aj nariadením č. 1/2003, prijať na základe článku 7 ods. 1 tohto nariadenia rozhodnutie o absolútnom zákaze akéhokoľvek budúceho obchodného vzťahu medzi dvomi podnikmi len vtedy, ak je takéto rozhodnutie nevyhnutné na obnovenie stavu existujúceho pred porušením (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. septembra 1992, Automec/Komisia, T-24/90, Zb. s. II-2223, body 51 a 52).

104 Žiadna relevantná úvaha založená na rozdielnosti medzi článkami 7 a 9 nariadenia č. 1/2003 neumožňuje dospieť k inému záveru, čo sa týka hraníc, ktoré sú uložené pre možnosť Komisie vydať záväzné opatrenia na základe článku 9 ods. 1 uvedeného nariadenia.

105 V treťom rade dobrovoľnosť záväzkov rovnako nezbavuje Komisiu povinnosti dodržiavať zásadu proporcionality, pretože sú záväzné až na základe rozhodnutia Komisie. Skutočnosť, že podnik je z dôvodov, ktoré sa týkajú len jeho, toho názoru, že je vhodné v danom okamihu predložiť určité záväzky, neznamená, že tieto záväzky sú z toho dôvodu nevyhnutné.

106 Pokiaľ ide o skoršie nariadenie č. 17, Súdny dvor nakoniec rozhodol, že za určitých okolností sa môžu povinnosti, ktoré účastníkom konania zakladá záväzok, považovať za príkazy ukončenia porušenia (rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1993, Ahlström Osakeyhtiö a i./Komisia, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, Zb. s. I-1307, bod 181). Súdny dvor totiž rozhodol, že prijatím takéhoto záväzku sa dotknuté podniky z dôvodov, ktoré sú im vlastné, obmedzujú na súhlas s rozhodnutím, ktoré má Komisia právomoc prijať jednostranne (rozsudok Ahlström Osakeyhtiö a i., už citovaný, bod 181).

107 Okolnosť, že záväzky sú ponúknuté podnikom, teda neobmedzuje preskúmanie, ktoré Súd prvého stupňa vykonáva pri dôvodnosti rozhodnutia Komisie vyhlásiť ich za záväzné.

108 Nakoniec stupeň preskúmania Súdom prvého stupňa týkajúceho sa analýz vykonaných Komisiou na základe pravidiel hospodárskej súťaže Zmluvy závisí na existencii voľnej úvahy, ktorá je základom každého rozhodnutia, odôvodnenej zložitosťou noriem hospodárskeho charakteru, ktoré sa majú vykonať. Vzhľadom na dopad rozhodnutí prijatých na základe článkov 81 ES a 82 ES o základných hospodárskych slobodách zaručených Zmluvou prípad obmedzeného preskúmania sa musí vyhradiť pre prípady, v ktorých sa napadnuté rozhodnutie opiera o zložité ekonomické posúdenie, okrem oblastí, ako je oblasť koncentrácií, v ktorej je existencia voľnej úvahy podstatná pre výkon právomocí regulačnej inštitúcie (rozsudok Súdneho dvora z 15. februára 2005, Komisia/Tetra Laval, C-12/03 P, Zb. s. I-987, body 38 až 40).

109 Je nepochybné, že v oblasti kontroly koncentrácií ustálená judikatúra stanovuje, že Komisia má širokú mieru voľnej úvahy pri posudzovaní nevyhnutnosti získať záväzky na odstránenie vážnych pochybností, ktoré operácia vyvoláva (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, ARD/Komisia, T-158/00, Zb. s. II-3825, body 328 a 329). Preskúmanie obmedzené na zjavnú nesprávnosť, ktoré Súd prvého stupňa vykonáva v tejto oblasti, je odôvodnené budúcim charakterom hospodárskej analýzy uskutočnenej Komisiou, aby mohla dospieť k záveru, že dotknutá operácia nezaloží alebo neposilní dominantné postavenie (rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. marca 1999, Gencor/Komisia, T-102/96, Zb. s. II-753, bod 163).

110 Naopak, analýza, ktorú Komisia musí vykonať v rámci konania začatého na základe nariadenia č. 1/2003, sa týka, nech ide o rozhodnutie prijaté na základe článku 7 ods. 1 alebo článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, existujúcich postupov. Táto okolnosť zjavne nevylučuje, aby sa vyžadovali zložité hospodárske posúdenia, avšak neumožňuje, aby v prípade ich neexistencie preskúmanie, ktoré Súd prvého stupňa vykonáva v prípade rozhodnutia Komisie, bolo v každom prípade obmedzené na zjavne nesprávne posúdenie.

111 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Súdu prvého stupňa v prejednávanej veci prislúcha overiť, či opatrenia vyhlásené v Rozhodnutí za záväzné, boli primerané a nevyhnutné na ukončenie zneužitia identifikovaného v rámci predbežného posúdenia Komisie.

— O súlade Rozhodnutia so zásadou proporcionality

112 Podľa ustálenej judikatúry zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií Spoločenstva neprekračovali hranice toho, čo je primerané a potrebné na dosiahnutie

sledovaného cieľa, pričom pokiaľ sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k najmenej obmedzujúcemu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané v pomere k sledovaným cieľom (rozsudky Súdneho dvora Fedesa a i., už citovaný, bod 13, a zo 14. júla 2005, Holandsko/Komisia, C-180/00, Zb. s. I-6603, bod 103).

113 Cieľ sledovaný Komisiou pri prijatí Rozhodnutia sa musí nájsť v predbežnom posúdení, obsiahnutom v oznámení o výhradách, zaslanom De Beers na základe článku 82 ES. Podľa neho oznámená dohoda bráni spoločnosti Alrosa, aby zasiahol ako nezávislý dodávateľ na trhu surových diamantov, a eliminuje takto zdroj zásobovania pre potencionálnych zákazníkov. Komisia je teda toho názoru, že oznámená dohoda je dohodou, ktorá vedie k výhradnej distribúcii v prospech De Beers a ktorá potencionálne zakladá zneužitie dominantného postavenia.

114 Z toho vyplýva, že zneužitie uvedené v rámci predbežného posúdenia Komisie je založené oznámenou dohodou, ktorej uzavretie zo strany De Beers sa považuje za zneužitie jeho dominantného postavenia. Za týchto okolností by sa mohlo uviesť, že samotná skutočnosť, že sa stranám neumožní túto dohodu vykonať, by bola v rámci konania začatého na základe článku 81 ES na ukončenie prípadného zneužitia postačujúca.

115 V každom prípade, aj keď sa ciele uvedené v oznámení o výhradách na základe článku 82 ES týkajú len oznámenej dohody, možno uviesť, že obavy vyjadrené Komisiou v Rozhodnutí sa rovnako týkajú situácie uvedenej v oznámenej dohode, teda presnejšie existencie historických vzťahov medzi stranami, ktorých pokračovanie oznámená dohoda zabezpečuje.

116 Bod 28 Rozhodnutia teda uvádza: „… skúmané postupy, ktoré sú problematické s ohľadom na dominantné postavenie a vedúcu úlohu De Beers na trhu, spočívajú v obchodnom vzťahu medzi touto spoločnosťou a jej najvýznamnejším konkurentom, ktorým je spoločnosť Alrosa, s ohľadom na jeho historický kontext. Z vyšetrovania Komisie vyplýva, že spoločnosti De Beers a Alrosa vytvorili dlhodobé obchodné vzťahy takým spôsobom, aby vzájomne regulovali objem, sortiment a ceny surových diamantov predávaných na svetovom trhu. Základ súčasných nákupov je zjavne stále rovnaký a je jedným zo základných prvkov vedúcej úlohy De Beers na trhu.“

117 Je teda možné zastávať názor, že oznámená dohoda sa v rámci predbežného posúdenia považovala za zdroj obáv Komisie v oblasti hospodárskej súťaže nielen ako taká, čo by robilo neprimeraným akékoľvek použitie článku 82 ES, ale preto, lebo posilňuje a zachováva skôr existujúce obchodné vzťahy, ktoré sú samy osebe považované za zneužívajúce.

118 Podľa bodu 46 Rozhodnutia sa prvý dôvod obáv Komisie voči postupom skúmaným v konaní podľa článku 82 ES „týkal skutočnosti, že De Beers mohol posilniť alebo zachovať svoje dominantné postavenie znížením prístupu k alternatívnemu zdroju zásobovania surovými diamantmi pre potencionálnych zákazníkov a zabránením druhému konkurentovi [spoločnosti Alrosa] plne mu konkurovať“.

119 Cieľ, ktorý Komisia sledovala vyhlásením záväzkov De Beers za záväzné, bolo teda ukončenie postupov, ktoré spoločnosti Alrosa bránia stať sa skutočným konkurentom na relevantnom trhu a otvoriť prístup tretích strán k alternatívnemu zdroju zásobovania.

120 Nevyhnutnosť Rozhodnutia sa teda musí posúdiť s ohľadom na tieto dva ciele.

121 Z bodu 47 Rozhodnutia vyplýva, že individuálne záväzky De Beers boli postačujúce, aby reagovali na obavy vyjadrené v rámci predbežného posúdenia Komisie, čo žalobca nespochybňuje. Je teda ďalej potrebné preskúmať, či individuálne záväzky De Beers, ktoré boli v Rozhodnutí vyhlásené za záväzné, rovnako splňujú kritérium nevyhnutnosti, aj keď záver Rozhodnutia sa týmto aspektom primeranosti opatrenia nezaoberá.

122 V tejto súvislosti, ako bolo uvedené vyššie, sa súdne preskúmanie aktov Komisie obsahujúcich zložité hospodárske posúdenia obmedzuje na overenie toho, či boli dodržané procesné pravidlá a pravidlá týkajúce sa odôvodnenia, ako aj na overenie vecnej správnosti skutkových zistení, absencie zjavne nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./ Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 279).

123 Aby Súd prvého stupňa mohol v prejednávanej veci vykonať len preskúmanie obmedzené na primeranosť Rozhodnutia, bolo by potrebné, aby bol schopný konštatovať, že Komisia svoje posúdenie uskutočnila na základe zložitej hospodárskej analýzy, ktorá jej umožnila dospieť k záveru, že záväzky vyhlásené za záväzné boli nevyhnutné na reagovanie na obavy vyjadrené v jej predbežnom posúdení.

124 Komisia však tak vo svojom vyjadrení k žalobe, ako aj na pojednávaní uviedla, že mohla existovať šedá zóna medzi spoločnými záväzkami a individuálnymi záväzkami De Beers, avšak že identifikácia alternatívnych riešení k záväzkom vyhláseným za záväzné by predpokladala zložité hospodárske posúdenie, ktoré má článok

9 nariadenia č. 1/2003 vylúčiť. Komisia rovnako tvrdila, že s ohľadom na zložitosť vymedzenia alternatívnych riešení dospela k záveru, že úplný zákaz bol jediným primeraným riešením v reakcii na jej pôvodné obavy.

125 Z toho vyplýva, že Komisia v prejednávanej veci neuskutočnila zložitú hospodársku analýzu, ktorá odôvodňuje, aby Súd prvého stupňa obmedzil svoje preskúmanie Rozhodnutia, a že zakladá svoju požiadavku obmedzeného preskúmania na samotnej osobitnosti článku 9 nariadenia č. 1/2003. Ako však bolo uvedené v bode 100 tohto rozsudku, aj keď článok 9 Komisii neukladá predložiť dôkaz porušenia, ktorého sa konanie týka, nezbavuje ju povinnosti zhromaždiť dostatočné prvky analýzy, aby sa umožnilo účinné súdne preskúmanie proporcionality prijatého opatrenia.

126 Súd prvého stupňa v každom prípade konštatuje, že Rozhodnutie je postihnuté nesprávnym posúdením, ktoré je nakoniec zjavné. Z okolnosti prejednávanej veci totiž zjavne vyplýva, že na dosiahnutie cieľa sledovaného Rozhodnutím, boli možné iné, menej obmedzujúce riešenia než trvalý zákaz transakcií medzi spoločnosťami De Beers a Alrosa, že ich vymedzenie nebolo mimoriadne technicky zložité a že sa Komisia nemohla zbaviť povinnosť ich preskúmať.

127 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti v prvom rade pripomína, že podľa ustálenej judikatúry je pre podnik nachádzajúci sa v dominantnom postavení na trhu skutočnosť viazať kupujúcich — aj keď na ich žiadosť — povinnosťou alebo sľubom zásobiť sa úplne alebo, pokiaľ ide o podstatnú časť ich potrieb, výhradne od uvedeného podniku zneužitím dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES (rozsudok Hoffmann-La-roche/Komisia, už citovaný, bod 89). Táto judikatúra, ktorá sa uplatňuje na kupujúceho v dominantnom postavení, znamená, že skutočnosť, čo sa týka De Beers, že ide o rezervovanie celej produkcie spoločnosti Alrosa vyvážanej mimo SNŠ aj v prípade súhlasu spoločnosti Alrosa, môže predstavovať zneužitie v rámci ich vzťahov.

128 Na prvý pohľad by teda najprimeranejším riešením pre ukončenie takto charakterizovaného zneužitia bolo zakázať stranám uzavrieť akúkoľvek dohodu umožňujúcu De Beers vyhradiť si celkovú alebo podstatnú časť produkcie spoločnosti Alrosa vyvezenej mimo SNŠ, aby sa spoločnosť Alrosa opäť stala nezávislou na trhu a aby sa zaručil prístup tretích strán k alternatívnemu zdroju zásobovania bez toho, aby bolo nevyhnutné zakázať akýkoľvek nákup diamantov produkovaných spoločnosťou Alrosa zo strany De Beers.

129 V druhom rade spoločné záväzky navrhli spoločnosti De Beers a Alrosa v decembri 2004 a Komisia nevysvetlila, v čom neboli schopné reagovať na obavy vyjadrené v rámci jej predbežného posúdenia.

130 Je nepochybné, že Komisia nie je nikdy na základe článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 povinná rozhodnúť, že vyhlási záväzky za záväzné namiesto toho, aby konala podľa článku 7 toho istého nariadenia. Neprislúcha jej teda uviesť dôvody, pre ktoré sa jej nezdá vhodné, aby boli záväzky vyhlásené za záväzné tak, aby ukončila konanie.

131 Dodržiavanie zásady proporcionality však od inštitúcie vyžaduje, ak existujú menej obmedzujúce opatrenia než opatrenia, ktoré zamýšľa vyhlásiť za záväzné, a ak sú jej známe, aby preskúmala ich možnosť reagovať na obavy, ktoré odôvodňujú jej konanie predtým, než zvolí, ak sa tieto opatrenia nejavia ako vhodné, viac obmedzujúcu formu.

132 Spoločné záväzky, ktoré v decembri 2004 navrhli spoločnosti De Beers a Alrosa a ktoré Komisia nepochybne nemala procesnú povinnosť zohľadniť ani vo svojom rozhodnutí, ani vo svojom odôvodnení, však predstavovali menej obmedzujúce opatrenie, než je opatrenie, ktoré rozhodla vyhlásiť za záväzné a ktorého preskúmanie je v tomto smere relevantné na základe preskúmania proporcionality.

133 Spoločné záväzky sa však v rozsahu, v akom na jednej strane postupne umožňujú prístup tretích strán k produkcii spoločnosti Alrosa a na druhej strane ponechávajú spoločnosti Alrosa nevyhnutný čas rozvinúť svoj vlastný systém distribúcie surových diamantov, teda stať sa skutočným konkurentom De Beers, mohli na prvý pohľad zdať vhodné, aby reagovali na obavy vyjadrené Komisiou.

134 Súd prvého stupňa totiž konštatuje, že spoločné záväzky stanovovali na obdobie rokov 2005 — 2009 podstatné zníženie množstva diamantov vyhradených spoločnosťou Alrosa pre De Beers, keďže sa znížilo z hodnoty 700 miliónov USD v roku 2005 na hodnotu 275 miliónov USD od roku 2009. Spoločnosť Alrosa by teda od roku 2009 dodávala De Beers len 35 % množstva diamantov, ktoré mu predala v roku 2004. De Beers teda mohol ťažko ovplyvňovať ceny stanovené spoločnosťou Alrosa v rozsahu, v akom by sa viac než dve tretiny diamantov vyvezených spoločnosťou Alrosa mimo SNŠ predali za cenu vymedzenú na rokovaniach s tretími stranami. Za predpokladu, že by si teda spoločnosti De Beers a Alrosa želali koordinovať svoje cenové politiky, vykonávanie takejto koordinácie by bolo ťažko predstaviteľné v rozsahu, v akom by sa spoločnosť Alrosa vzhľadom na odmietnutie tretích strán kupovať za cenu dohodnutú týmito dvomi podnikmi nemohla obrátiť na De Beers, aby predala nepredanú zásobu. Spoločné záväzky by teda tretím stranám umožnili účinný prístup k alternatívnemu a nezávislému zdroju zásobovania.

135 Postupné znižovanie množstva predávaného De Beers v priebehu piatich rokov, s obmedzením predajov na maximálnu hodnotu 275 miliónov USD od roku 2009 by rovnako spoločnosti Alrosa umožnilo zaviesť svoj systém distribúcie mimo SNŠ, bez ktorého sa nemohol stať skutočným konkurentom De Beers. Súd prvého stupňa však poznamenáva, že Komisia v bode 47 Rozhodnutia uvádza, že prechodné obdobie od roku 2006 do roku 2008, teda tri roky, bolo nevyhnutné, aby spoločnosť Alrosa zaviedla „konkurenčný systém distribúcie pre množstvá diamantov, ktoré predtým predával De Beers“. Komisia však nevysvetľuje, ako by takéto obdobie mohlo byť na tento účel postačujúce, zatiaľ čo spoločnosť Alrosa v septembri 2003 informoval Komisiu, že potrebuje obdobie ôsmich rokov, aby zaviedol systém účinnej distribúcie,

a že zastáva názor, že by mohol ukončiť akýkoľvek predaj surových diamantov De Beers až od roku 2012, ako vyplýva z dokumentov predložených v prílohe k žalobe.

136 Okrem iného možno poznamenať, že Komisia 3. júna 2005, t. j. v deň uverejnenia oznámenia týkajúceho sa spoločných záväzkov v *Úradnom vestníku Európskej únie*, zamýšľala, s výhradou výsledkov prieskumu trhu, vyhlásiť uvedené záväzky za záväzné. Komisia bola teda toho názoru, že tieto záväzky na prvý pohľad reagovali na obavy, ktorá vyjadrila v rámci svojho predbežného posúdenia.

137 V treťom rade aj za predpokladu, že spoločné záväzky nemohli reagovať na pôvodné obavy Komisie, mohlo problémy hospodárskej súťaže uvedené v oznámenej dohode rovnako vyriešiť ich prispôsobenie bez toho, aby bolo nevyhnutné uložiť stranám, aby od roku 2009 definitívne ukončili akýkoľvek obchodný vzťah.

138 Mohla sa najmä prijať úprava navrhovaná žalobcom v jeho liste adresovanom Komisii 6. februára 2006, ktorá spočíva v tom, že sa žalobcovi umožní predať De Beers prostredníctvom dražieb diamanty v maximálnej ročnej hodnote 275 miliónov USD. Takáto úprava by na jednej strane umožnila tretím stranám mať úplný prístup k produkcii spoločnosti Alrosa a na druhej strane spoločnosti Alrosa pokračovať v predaji obmedzeného množstva najväčšiemu kupujúcemu na trhu na základe *ad hoc*.

139 Komisia nepochybne nemôže nahradiť strany, aby zmenila a doplnila záväzky, ktoré tieto strany navrhujú na základe článku 9 nariadenia č. 1/2003 takým spôsobom, aby tieto záväzky reagovali na obavy uvedené v rámci jej predbežného posúdenia. Nič jej však nezakazuje vyhlásiť navrhnuté záväzky za záväzné len sčasti alebo vo vymedzenom rozsahu. Okrem iného sa zdá, že Komisia v prejednávanej veci stranám na

stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005, navrhla zmeny spoločných záväzkov. Pri tejto príležitosti im totiž oznámila svoj úmysel prijať rozhodnutie založené na článku 7 nariadenia č. 1/2003, ktoré by im od roku 2009 zakázalo akýkoľvek obchodný vzťah, pokiaľ nenavrhnú záväzky v tomto zmysle pred koncom novembra 2005.

140 Komisia však nemôže stranám legálne navrhovať, aby jej predložili záväzky prekračujúce rámec rozhodnutia, ktoré by mohla prijať na základe článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1/2003. V prejednávanej veci by však rozhodnutie prijaté na základe uvedeného článku 7 ods. 1, ktoré ukladá De Beers ukončiť od roku 2009 na dobu neurčitú akýkoľvek priamy alebo nepriamy obchodný vzťah so spoločnosťou Alrosa, zjavne prekročilo rámec toho, čo Komisia mohla uložiť pri dodržaní zásady proporcionality s ohľadom na sledovaný cieľ.

141 Len výnimočné okolnosti, ktoré neboli v Rozhodnutiu uvedené a ktoré nie sú zo spisu zrejmé, môžu totiž odôvodniť, aby rozhodnutie prijaté na základe článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 podnikom absolútne a definitívne zakazovalo nadviazať zmluvné vzťahy. V prípade kolektívneho dominantného postavenia dotknutých podnikov nemožno nepochybne vylúčiť, aby samotný zákaz akejkoľvek transakcie medzi nimi bol jediným spôsobom predchádzania zneužitia. Aj keď však Komisia v oznámení o výhradách, ktoré bolo oznámené stranám na základe článku 81 ES, uviedla, že by medzi spoločnosťami Alrosa a De Beers mohol existovať oligopol, analýza uvedená v Rozhodnutí je založená len na dominantnom postavení De Beers, a nie na prípadnom kolektívnom dominantnom postavení dvoch týchto podnikov. Komisia tak vo svojom vyjadrení k žalobe, ako aj na pojednávaní potvrdila, že Rozhodnutie malo byť takto chápané.

142 Okrem toho porovnanie, ktoré Komisia vykonala medzi záväzkami navrhovanými žalobcom v septembri 2003, spoločnými záväzkami a záväzkami vyhlásenými za záväzné, nemôže postačovať na preukázanie nevyhnutnosti týchto naposledy uvedených záväzkov, pokiaľ nevyhnutnosť zákazu, o ktorom bolo rozhodnuté v prejednávanej veci vo forme záväzkov vyhlásených za záväzné, sa musí posúdiť objektívne vzhľadom na cieľ, ktorý Komisia sleduje.

143 Pokiaľ ide o záväzky navrhnuté žalobcom v septembri 2003, o ktoré sa Komisia opiera, aby odôvodnila primeranosť opatrenia, ich úmyslom nepochybne bolo úplné ukončenie obchodných vzťahov s De Beers, a to na neobmedzenú dobu. Súd prvého stupňa však na jednej strane konštatuje, že tieto záväzky stanovovali takéto ukončenie obchodných vzťahov od roku 2013 a nie od roku 2009, čo spoločnosti Alrosa ponechávalo ďalšie štyri roky, aby rozvinul systém distribúcie mimo SNŠ, čo by mu umožnilo predať objem surových diamantov, ktorý predtým predával De Beers. Zavedenie takéhoto systému bolo zjavne nevyhnutné, aby sa tretím stranám umožnil prístup k produkcii spoločnosti Alrosa a aby spoločnosť Alrosa mohla plne konkurovať De Beers. Na druhej strane spoločnosť Alrosa tieto záväzky odvolala z dôvodu, že neboli z ekonomického hľadiska rentabilné. Nakoniec skutočnosť, že podnik v danom okamihu ponúkol záväzky z dôvodov, ktoré sú mu vlastné, neumožňuje na ich základe predpokladať primeranosť a nezbavuje Komisiu povinnosti preveriť ich vhodnosť a nevyhnutnosť vo vzťahu k sledovanému cieľu. Okolnosť, že spoločnosť Alrosa v septembri 2003 navrhla určité záväzky, teda nemá dopad na zákonnosť Rozhodnutia.

144 Pokiaľ ide o spoločné záväzky navrhované stranami v decembri 2004, Komisia ich považuje za nedostatočné z dôvodu, že ak by De Beers bolo povolené pokračovať v nákupe surových diamantov od spoločnosti Alrosa v hodnote 275 miliónov USD za rok, mohlo by to spoločnosti Alrosa zabrániť konkurovať mu v rozsahu, v akom zostávajúce dve tretiny jej produkcie určené na vývoz by jej ťažko umožňovali ponúknuť pravidelné dodávky širokej škály diamantov. Komisia okrem toho zastáva názor, že De Beers by mohol pokračovať vo využívaní diamantov od spoločnosti Alrosa, aby zabezpečil svoju vedúcu úlohu na trhu.

145 Súd prvého stupňa však konštatuje, že jediná skutočnosť uvedená Komisiou na podporu tvrdenia, podľa ktorého schopnosť spoločnosti Alrosa poskytovať širokú škálu diamantov, by sa znížila, ak by sa maximálne ročné množstvo zodpovedajúce hodnote 275 miliónov USD naďalej predávalo De Beers, je odkaz na bod 70 oznámenia o výhradách, ktoré bolo predložené na základe článku 81 ES. Podľa tohto bodu: „De Beers… má významnú výhodu vo vzťahu k svojim konkurentom nielen z dôvodu svojej veľkosti, ale tiež z dôvodu, že môže zabezpečiť lepšiu jednotnosť pri dodávaní [surových diamantov] svojim zákazníkom. To vysvetľuje skutočnosť, že má prístup k produkcii väčšieho množstva rôznych baní produkujúcich širšiu škálu surových diamantov a je jediným producentom, ktorý má veľké zásoby“. Táto úvaha však nepreukazuje, v čom by spoločnosť Alrosa nemohla zabezpečiť pravidelné dodávanie významných množstiev surových diamantov, ak by pokračovala v ich dodávaní De Beers v obmedzenom množstve.

146 Okrem toho aj v prípade, že by jej predaj obmedzeného množstva diamantov De Beers umožnil zachovať alebo posilniť jej vedúcu úlohu na trhu, teda jej dominantné postavenie, nebolo by nevyhnutne preukázané porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Keďže predmetom článku 82 ES nie je zakázať dominantné postavenia, ale len ich zneužitie, nemôže Komisia od podniku v dominantnom postavení vyžadovať, aby neuskutočňoval nákupy, ktoré mu umožňujú zachovať alebo posilniť jeho postavenie na trhu, ak pri tejto príležitosti nepoužije metódy nezlučiteľné s pravidlami hospodárskej súťaže. Aj keď podnik v takomto postavení nesie osobitnú zodpovednosť (rozsudok Michelin/Komisia, už citovaný, bod 57), táto zodpovednosť nemôže viesť k tomu, aby sa vyžadovalo spochybnenie samotnej existencie dominantného postavenia.

147 Komisia však v prejednávanej veci stranám ukladá, aby ukončili akýkoľvek obchodný vzťah v zjavnom úmysle oslabiť vedúcu úlohu De Beers na trhu.

148 Rozhodnutie tiež spoločnosti Alrosa, ktorej sa netýka konanie začaté na základe článku 82 ES, ukladá, aby uskutočnila významné zmeny svojej organizácie a svojej činnosti s cieľom konkurovať De Beers mimo SNŠ, a to v lehote troch rokov.

149 Komisia teda hospodárskemu subjektu, ktorého sa priamo netýka konanie začaté na základe článku 82 ES, ukladá, aby prispel k zmene štruktúry trhu produkcie a dodávania surových diamantov, čo je opatrenie, ktoré prekračuje právomoci, ktoré má Komisia na základe tohto ustanovenia.

150 Komisia nakoniec tvrdí, že zákaz transakcií prostredníctvom verejných súťaží je odôvodnený s ohľadom na predchádzajúce postupy spoločností Alrosa a De Beers pri predajoch *ad hoc* typu „willing buyer/willing seller“. Tvrdí, že sa možno legitímne obávať, že tieto predaje by stranám umožnili pokračovať vo vykonávaní oznámenej dohody, pričom množstvá predané pri tejto príležitosti by mohli zodpovedať množstvám stanoveným v uvedenej dohode.

151 V tejto súvislosti aj za predpokladu, že spoločnosti De Beers a Alrosa mohli chcieť inými prostriedkami zachovať hodnotu transakcií stanovenú v oznámenej dohode, Komisia nebola zbavená prostriedkov, aby voči nim prijala opatrenia vyžadované na zabezpečenie dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže. Článok 9 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 totiž stanovuje, že Komisia môže obnoviť konanie, ak dotknuté podniky konajú v rozpore so svojimi záväzkami. Článok 23 ods. 2 toho istého nariadenia jej rovnako dáva možnosť sankcionovať podniky, ktoré neplnia záväzky vyhlásené za záväzné podľa článku 9 uvedeného nariadenia.

152 Okrem toho, aj keby predaje *ad hoc* medzi spoločnosťami De Beers a Alrosa umožnili De Beers zachovať alebo posilniť jeho vedúcu úlohu na trhu, takýto účinok by sám osebe nebol porušením pravidiel hospodárskej súťaže v rozsahu, v akom sa tieto predaje uskutočňujú na základe zásady najlepšej ponuky.

153 Súd prvého stupňa teda nepredpokladá, že by možnosť ponechaná spoločnosti Alrosa predať De Beers určité množstvo diamantov pri príležitosti dražieb nevyhnutne ohrozila uskutočňovanie cieľov sledovaných Komisiou. Tieto predaje by na

jednej strane umožnili tretím stranám mať prístup k produkcii spoločnosti Alrosa za rovnakých podmienok ako De Beers a na druhej strane spoločnosti Alrosa predávať najvýznamnejšiemu kupujúcemu prítomnému na trhu. Keďže Komisia nepreukázala, že spoločnosť Alrosa pri skutočne realizovaných dražbách zohľadnila iné kritériá, než je kritérium kvality ponuky nákupu, argument týkajúci sa prednostného zaobchádzania, ktoré bolo pri takýchto predajoch priznané De Beers, nemožno prijať. Navyše spoločnosť Alrosa vo svojom liste zo 6. februára 2006, ktorý Komisii síce zaslala po uplynutí lehoty stanovenej na predloženie nových záväzkov, navrhla obmedziť hodnotu diamantov predaných De Beers na dražbách na 275 miliónov USD. Takéto obmedzenie by prinajmenšom znížilo riziká narušenia hospodárskej súťaže uvádzané Komisiou.

154 Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci existovali alternatívne riešenia, ktoré menej obmedzovali podniky než celkový zákaz transakcií, a že ich Komisia nemohla odmietnuť zohľadniť na základe údajnej ťažkosti pri ich vymedzení.

155 Nakoniec, pokiaľ ide o argument Komisie týkajúci sa nedefinitívneho charakteru Rozhodnutia z dôvodu možnosti obnoviť konanie v súlade s článkom 9 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, Súd prvého stupňa uvádza, že táto možnosť existuje v troch prípadoch: keď nastala podstatná zmena niektorej skutočnosti, na ktorej bolo rozhodnutie založené; keď dotknuté podniky konajú v rozpore so svojimi záväzkami; alebo keď bolo rozhodnutie založené na neúplných, nesprávnych alebo zavádzajúcich informáciách. Keďže situácie odôvodňujúce obnovu sú teda uvedené taxatívne, nemôže spoločnosť Alrosa žiadať o obnovu konania z dôvodov, ktoré boli uvedené v jej žalobe, najmä z dôvodu porušenia zásady proporcionality. Komisia by okrem toho mohla na základe vlastnej úvahy obnovu odmietnuť. Argument Komisie, ktorý je založený na článku 9 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, teda nemožno prijať.

156 Za týchto podmienok žalobca oprávnene na jednej strane tvrdí, že zákaz akejkoľvek obchodnej transakcie medzi De Beers a ním samotným na dobu neurčitú zjavne

prekračuje to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, a na druhej strane, že existovali iné riešenia, ktoré sú primerané tomuto cieľu. Použitie postupu umožňujúceho vyhlásiť záväzky ponúknuté dotknutým podnikom za záväzné nezbavuje Komisiu povinnosti uplatnenia zásady proporcionality predpokladajúcej preverenie *in concreto* schodnosti týchto stredných riešení.

157 Zo súhrnu vyššie uvedeného vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 a zásady proporcionality je dôvodný a že sa Rozhodnutie musí zrušiť len z tohto dôvodu.

158 Vzhľadom na právomoci, ktoré má Komisia pri výkone rozsudkov, ktoré zrušujú rozhodnutia prijaté na základe článkov 81 ES a 82 ES, je rovnako potrebné v prejednávanej veci navyše rozhodnúť o prvom žalobnom dôvode žalobcu, ktorý je založený na porušení práva byť vypočutý.

O žalobnom dôvode založenom na porušení práva byť vypočutý

Tvrdenia účastníkov konania

159 Žalobca tvrdí, že Rozhodnutie bolo prijaté v rozpore s jeho právom byť vypočutý v rozsahu, v akom ho Komisia na jednej strane neinformovala o dôvodoch, pre ktoré bola vzhľadom na pripomienky predložené zúčastnenými tretími stranami toho názoru, že spoločné záväzky nemohli reagovať na jej obavy, a na druhej strane mu neumožnila v tejto súvislosti vyjadriť svoje stanovisko.

160 Na podporu tohto žalobného dôvodu najskôr uvádza, že právo byť vypočutý, tak ako je zaručené v rámci konania podľa pravidiel hospodárskej súťaže, Komisii ukladá dve povinnosti. Z tohto práva, ktoré má každá osoba pred prijatím konkrétneho opatrenia, ktoré by sa jej mohlo nepriaznivo dotknúť, ako to pripomína článok 41 ods. 2 prvá zarážka Charty základných práv Európskej únie, vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1), totiž vyplýva, že zúčastneným stranám je vopred umožnené predložiť svoje pripomienky k výhradám, v prípade ktorých je Komisia toho názoru, že ich musí proti nim uviesť a že sú na tento účel informovaní o skutočnostiach, na ktorých sú tieto výhrady založené (rozsudok Súdneho dvora z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58/64, Zb. s. 429), a o záveroch, ktoré z nich Komisia vyvodila (rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. marca 1992, Hüls/Komisia, T-9/89, Zb. s. II-499, bod 38).

161 Žalobca ďalej tvrdí, že obavy vyjadrené Komisiou v Rozhodnutí sa odlišujú od obáv, ktoré táto inštitúcia predtým uviedla v jej predbežnom posúdení, tak ako mu bolo oznámené.

162 Komisia totiž pôvodne vyjadrila obavy týkajúce sa dvoch bodov. Ako vyplýva z oznámení o výhradách týkajúcich sa článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a stručného oznámenia, na jednej strane uviedla, že sa zdá, že dohoda obmedzuje hospodársku súťaž z dôvodu, že polovicu produkcie spoločnosť Alrosa vyhradzuje pre De Beers a o to znižuje možnosť spoločnosti Alrosa správať sa na trhu ako nezávislý konkurent. Komisia na druhej strane uviedla, že to vyzerá, že ide o zneužitie dominantného postavenia z dôvodu, že zákazníkov De Beers zbavuje prístupu k alternatívnemu zdroju zásobovania a posilňuje tržnú silu De Beers na úkor jeho hlavného konkurenta. Vzhľadom na toto predchádzajúce posúdenie žalobca a De Beers ponúkli spoločné záväzky, ktoré Komisia pôvodne zamýšľala vyhlásiť za záväzné.

163 Komisia následne zmenila svoju analýzu. Po tom, čo sa oboznámila s pripomienkami zúčastnených tretích strán, predloženými ako odpoveď na stručné oznámenie, ktoré uvádzalo šesť iných dôvodov znepokojenia vzhľadom na pravidlá hospodárskej súťaže, v odôvodneniach č. 41 a 42 Rozhodnutia totiž uviedla, že aj napriek tomu, že tieto pripomienky, ako aj analýza vykonaná samotnou Komisiou neuvádzajú nové relevantné obavy, vedú ju k definitívnemu rozhodnutiu, že spoločné záväzky nemôžu reagovať na jej obavy.

164 Žalobca je nakoniec toho názoru, že za týchto okolností Komisii prislúchalo, aby mu umožnila byť vypočutý nielen v prípade pripomienok, ktoré predložili zúčastnené tretie strany, ale tiež v prípade analýzy, na základe ktorej Komisia rozhodla, že spoločné záväzky sú naďalej nepostačujúce a že je nevyhnutné vyhlásiť individuálne záväzky De Beers za záväzné. Tak tomu však nebolo.

165 Námietky Komisie v tejto súvislosti nie sú dôvodné. Na jednej strane Komisia nemôže rozumne tvrdiť, ako to robí v odôvodnení č. 41 Rozhodnutia, že individuálne záväzky sa obmedzujú na posilnenie spoločných záväzkov. Absolútny a potenciálne konečný zákaz udržiavať akýkoľvek obchodný vzťah s De Beers je totiž z ekonomického hľadiska úplne inej povahy ako možnosť pokračovať, aj keď za obmedzujúcich podmienok, v takomto vzťahu. Na druhej strane Komisia nemôže platne argumentovať, že žalobca nie je stranou dotknutou konaním začatým na základe článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP. Keďže samotná Komisia totiž pripustila, že okolnosti veci odôvodňujú, aby bol žalobca vypočutý v pípade pripomienok predložených zúčastnenými tretími stranami, nebolo dôvodné odmietnuť ho vypočuť v prípade svojej pozmenenej analýzy.

166 Komisia je toho názoru, že tento žalobný dôvod je nedôvodný.

167 Najskôr uvádza, že je potrebné rozlišovať na jednej strane postavenie žalobcu v rámci konania začatého na základe článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a na druhej strane jeho postavenie v rámci konania začatého na základe článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP. Prvé z týchto konaní bolo začaté proti spoločnostiam De Beers a Alrosa, ktorí boli adresátmi oznámenia o výhradách a ktorí ponúkli Komisii spoločné záväzky a boli ňou vypočutí najmä v prípade pripomienok predložených zúčastnenými tretími stranami v tejto súvislosti. Pokračovať v tomto konaní však stratilo akýkoľvek význam z dôvodu individuálnych záväzkov De Beers, a toto konanie bolo teda ukončené bez toho, aby viedlo k prijatiu akéhokoľvek rozhodnutia. Druhé konanie bolo začaté proti De Beers, avšak nie proti žalobcovi, a viedlo k prijatiu Rozhodnutia.

168 Komisia ďalej tvrdí, že právne postavenie strany dotknutej konaním podľa pravidiel hospodárskej súťaže, teda osoby, proti ktorej je toto konanie začaté a ktorej možno uložiť sankciu, musí byť odlíšené od právneho postavenia strán zúčastnených na uvedenom konaní, teda osôb, ktoré môžu mať záujem na jeho výsledku, avšak proti ktorým toto konanie nie je začaté a ktorým nemožno uložiť sankciu. Dosah práva byť vypočutý, ako vyplýva zo všeobecných právnych zásad a ustanovení sekundárneho práva, nie je pre tieto dve kategórie osôb rovnaký.

169 Komisia nakoniec uvádza, že právne postavenie strán zahrnutých z nejakého dôvodu do konania podľa pravidiel hospodárskej súťaže je osobitné, pokiaľ sa zamýšľa použitie článku 9 nariadenia č. 1/2003. Toto ustanovenie, ktoré bolo zavedené, aby Komisii umožnilo rýchle a účinne ukončiť konanie, pokiaľ sú jej ponúknuté záväzky, ktoré môžu reagovať na jej obavy, totiž nevedie inštitúciu, aby vypočula strany rovnakým spôsobom ako v prípade, že tomu tak nie je. Komisii najskôr osobitne prislúcha informovať dotknuté podniky o svojich obavách prostredníctvom predbež-

ného posúdenia, a nie zaslať dotknutým stranám oznámenie o výhradách. Ak tieto podniky ponúknu Komisii záväzky, pri ktorých sa zdá, že môžu reagovať na jej obavy, a Komisia ich zamýšľa vyhlásiť za záväzné, prislúcha jej následne umožniť zúčastneným tretím stranám predložiť svoje pripomienky v tomto smere tým, že uverejní stručné oznámenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

170 Toto uverejnenie nepredvída posúdenie Komisie a neukladá jej povinnosť uplatniť článok 9 nariadenia č. 1/2003. Inštitúcia teda môže pokračovať v preskúmaní záväzkov ponúknutých dotknutými podnikmi a s ohľadom na toto preskúmanie, pripomienky, ktoré prípadne predložili zúčastnené tretie strany, a okolností veci, vyhlásiť tieto záväzky za záväzné alebo byť toho názoru, že nereagujú na jej obavy, a preskúmať novú ponuku záväzkov predloženú dotknutými podnikmi, alebo tiež vrátiť sa ku konaniu stanovenému v článku 7 nariadenia č. 1/2003. Nemá teda žiadnu povinnosť prijať rozhodnutie podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003.

171 Keďže v prejednávanej veci žalobca nebol stranou dotknutou konaním, ktoré Komisiu viedlo k prijatiu Rozhodnutia, nebolo potrebné mu priznať práva zverené dotknutým stranám na základe článku 27 nariadenia č. 1/2003 a článkov 10 až 12 nariadenia č. 773/2004.

172 Žalobcovi však skutočne prislúchalo právo byť vypočutý, na ktoré mal v rámci tohto konania právny nárok. Dosah tohto práva bol vymedzený na základe takého osobitného postavenia, ako bolo postavenie žalobcu v tejto veci. Toto postavenie v zásade vyplýva z paralelného vedenia dvoch konaní týkajúcich sa kartelov a zneužitia dominantného postavenia na základe ustanovení nariadenia č. 17 a potom ustanovení nariadenia č. 1/2003. Je dodatočne vysvetlené následným predložením spoločných záväzkov žalobcom a De Beers a potom, po preskúmaní trhu, individuálnych záväzkov De Beers.

173 Žalobca bol teda informovaný po prvé o obavách, ktoré Komisia prostredníctvom stručného oznámenia vyjadrila v rámci jej predbežného posúdenia oznámenej dohody vzhľadom na článok 82 ES a článok 54 Dohody o EHP, po druhé o pripomienkach predložených v tejto súvislosti zúčastnenými tretími stranami a po tretie o individuálnych záväzkoch De Beers. Okrem toho mal možnosť oznámiť svoje stanovisko k pripomienkam zúčastnených tretích strán a k individuálnym záväzkom De Beers, a skutočne sa v súvislosti s nimi vyjadril.

174 Okrem toho je nesprávne tvrdiť, že Komisia po uverejnení stručného oznámenia a prijatí pripomienok zúčastnených tretích strán uviedla nové obavy. Inštitúcia sa totiž obmedzila na analýzu, či spoločné záväzky spoločností Alrosa a De Beers reagujú alebo nereagujú na jej obavy týkajúce sa dohody. Pripomienky predložené v tejto súvislosti zúčastnenými tretími stranami neuviedli nové body a potvrdili nedostatočnosť spoločných záväzkov.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

175 Nariadenie č.°1/2003 rozlišuje niekoľko kategórií účastníkov konania pred Komisiou: „príslušné“ podniky (článok 7), „sťažovatelia“ (články 7 a 27), „príslušné“ podniky alebo strany (články 9, 17, 18, článok 21 ods. 1, článok 27 ods. 2), „podniky, proti ktorým smeruje konanie“ (článok 27 ods. 1), a „zúčastnené tretie strany“ (článok 27 ods. 4).

176 Predovšetkým je vylúčené, aby žalobca bol „sťažovateľom“. Okrem toho z dôvodov uvedených vyššie len De Beers je „príslušným“ podnikom a „podnikom, proti ktorému smeruje konanie“, ktoré Komisia vedie podľa článku 82 ES.

177 Žalobca však nie je len „zúčastnenou treťou stranou“ v konaní v zmysle článku 27 ods. 4 nariadenia č. 1/2003. Spoločnosť Alrosa je totiž zmluvným partnerom De Beers v rámci dlhodobého dvojstranného obchodného vzťahu, ktorý Rozhodnutie ukončuje. Žalobcu sa okrem toho týkali dve konania, ktoré Komisia začala na základe oznámenia jeho dohody s De Beers.

178 Spôsob, akým Komisia viedla dve konania týkajúce sa dohody medzi spoločnosťami De Beers a Alrosa, tento záver potvrdzuje.

179 Na základe oznámenia oznámenej dohody, ku ktorému došlo 14. januára 2003, teda Komisia začala dve konania, jedno založené na článku 81 ES a druhé na článku 82 ES. Obe konania boli zaregistrované pod rovnakým číslom (38.381), ako to Komisia upresnila na pojednávaní.

180 Komisia zaslala žalobcovi oznámenie o výhradách týkajúce sa konania založeného na článku 81 ES a De Beers oznámenia o výhradách týkajúce sa oboch konaní. Obe oznámenia sa týkali dohody, ktorú spoločnosti De Beers a Alrosa zamýšľali uzavrieť, v historickom kontexte, ktorý charakterizoval vzťahy medzi týmito dvomi stranami.

181 Na základe oznámenia o výhradách žalobca a Komisia začali diskusie, ku ktorým sa neskôr pripojil De Beers, s cieľom dospieť k urovnaniu veci. Žalobca a De Beers zaslali 31. marca 2003 Komisii spoločné písomné pripomienky ako odpoveď na oznámenie o výhradách, ktoré bolo prijaté podľa článku 81 ES. Tieto pripomienky sa rovnako týkali otázky zlučiteľnosti dohody s článkom 82 ES, aj keď žalobca nezískal kópiu oznámenia o výhradách, ktoré bolo zaslané De Beers na základe tohto článku.

182 Okrem toho Komisia 7. júla 2003 vypočula ústne pripomienky žalobcu a De Beers. Dňa 14. decembra 2004 žalobca a De Beers spoločne predložili záväzky smerujúce k reagovaniu na obavy, ktoré im Komisia oznámila.

183 Oznámenie vo veci COMP/E-2/38.381 — De Beers — Alrosa z 3. júna 2005, ktorým Komisia uvádza spoločné záväzky ponúknuté žalobcom a De Beers a vyzýva zúčastnené tretie strany, aby jej predložili svoje pripomienky, rovnako medzi týmito dvoma konaniami nerozlišuje.

184 K tomu sa pripája skutočnosť, že žalobca a De Beers sa 27. októbra 2005 zúčastnili spoločného stretnutia s Komisiou, v priebehu ktorého ich Komisia informovala o pripomienkach 21 zúčastnených tretích strán predložených na základe oznámenia z 3. júna 2005.

185 Nakoniec Komisia v liste z 22. februára 2006 informovala žalobcu, že konanie, ktoré sa ho týka, bolo ukončené na základe individuálnych záväzkov De Beers v konaní vedenom podľa článku 82 ES.

186 Z tohto pripomenutia skutočností vyplýva, že s konaniami, ktoré Komisia viedla na základe článkov 81 ES a 82 ES, v skutočnosti tak Komisia, ako aj žalobca a De Beers zaobchádzali ako s jediným konaním.

187 Za okolností prejednávanej veci malo prepojenie týchto dvoch konaní začatých Komisiou, ako aj skutočnosť, že v Rozhodnutí je výslovne uvedená spoločnosť Alrosa, viesť k tomu, že sa žalobcovi v prípade konania posudzovaného ako celok priznajú práva, ktoré sú udelené „príslušnému podniku“ v zmysle nariadenia č. 1/2003, aj keď ním v konaní podľa článku 82 ES *stricto sensu* nie je.

188 Odôvodnenie č. 37 nariadenia č. 1/2003 upresňuje, že toto nariadenie „rešpektuje základné práva a je zhodné so zásadami uznávanými najmä Chartou základných práv Európskej únie“ a že preto „by sa malo vykladať a uplatňovať so zreteľom na tieto práva a zásady“. Podľa článku 41 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie má každý právo byť vypočutý „pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať“.

189 Rovnako článok 27 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že „právo príslušných strán na obhajobu sa v konaniach plne rešpektuje“ a že príslušné strany majú „právo na prístup k dokumentácii Komisie“.

190 Nakoniec odôvodnenie č. 10 nariadenia č. 773/2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 ES a 82 ES, stanovuje, že „s cieľom dodržiavať práva na obranu podnikov musí Komisia pred prijatím rozhodnutia priznať dotknutým stranám právo vypočuť ich“.

191 Je potrebné rovnako pripomenúť, že dodržiavanie práva byť vypočutý v každom konaní, ktoré môže viesť k prijatiu aktu, ktorý nepriaznivo zasahuje do právneho postavenia určitej osoby, predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva a musí byť zabezpečené, aj keď neexistuje žiadna právna úprava týkajúca sa tohto konania (rozsudok Súdneho dvora z 24. októbra 1996, Komisia/Lisrestal a i., C-32/95 P, Zb. s. I-5373, bod 21).

192 Súd prvého stupňa konštatuje, že 3. júna 2005 pri uverejnení oznámenia, ktorým Komisia uvádzala spoločné záväzky navrhované zo strany De Beers a žalobcu, mala Komisia v úmysle tieto záväzky vyhlásiť za záväzné, s výhradou výsledku konzultácie tretích strán. Bola teda toho názoru, že tieto záväzky na prvý pohľad reagovali na obavy, ktoré vyjadrila v rámci svojho predbežného posúdenia.

193 Komisia však po prijatí komentárov tretích strán zastávala názor, že spoločné záväzky nereagujú na pôvodné obavy a že jediným možným riešením bolo ukončenie akéhokoľvek vzťahu medzi spoločnosťami Alrosa a De Beers od roku 2009. Komisia však v bode 41 Rozhodnutia upresňuje, že „veľká väčšina týchto pripomienok potvrdila obavy v oblasti hospodárskej súťaže [, ktoré] vyjadrila… vo svojom predbežnom posúdení, pričom zdôraznila, že tieto obavy neboli navrhovanými záväzkami úplne rozptýlené“, a že tieto pripomienky tretích strán „nevyjadrili nové relevantné obavy“. To znamená, že Komisia neprijala prípadné nové výhrady predložené tretími stranami.

194 Súd prvého stupňa však nie je presvedčený tvrdením Komisie, podľa ktorého komentáre tretích strán len potvrdili jej pôvodné obavy. Ak totiž komentáre tretích strán nepriniesli vzhľadom na predbežnú analýzu Komisie nič nové, mohla Komisia spoločné záväzky vyhlásiť za záväzné v navrhovanej podobe. Ak naopak tretie strany považovali spoločné záväzky za nepostačujúce a ich pripomienky viedli Komisiu k záveru, že len definitívne ukončenie vzťahov medzi stranami od roku 2009 mohlo reagovať na jej pôvodné obavy, mala Komisia vypočuť strany v prípade týchto pripomienok, ako aj iných skutkových okolností odôvodňujúcich jej nový záver. Je totiž potrebné pripustiť, že sa Komisia môže od posúdení spoločných záväzkov odchýliť, len ak došlo k zmene skutkových okolností alebo ak toto posúdenie bolo založené na nepresných informáciách.

195 Komisia bola nepochybne oprávnená zastávať po prijatí pripomienok tretích strán názor, že záväzky, ktoré navrhovali strany, nereagujú na obavy uvedené v rámci jej predbežného posúdenia, keďže účelom konzultácie tretích strán stanovenej v článku 27 ods. 4 nariadenia č. 1/2003 je konkrétne jej umožniť prijať rozhodnutie, ktoré môže reagovať na problémy hospodárskej súťaže uvedené v jej predbežnom posúdení.

196 Dodržiavanie práva byť vypočutý však v prípade, o aký ide v prejednávanej veci, na jednej strane vyžaduje, aby podniky, ktoré tieto záväzky navrhli, boli informované o podstatných skutkových okolnostiach, na ktorých Komisia zakladá požiadavky nových záväzkov, a na druhej strane, aby sa mohli v tejto súvislosti vyjadriť. Žalobcovi však bola v prejednávanej veci poskytnutá len stručná informácia týkajúca sa záverov, ktoré Komisia vyvodzovala z pripomienok tretích strán. Komisia ho totiž na stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005, informovala len o tom, že pripomienky tretích strán sa týkali hlavne nebezpečenstva uzavretia trhu a nebezpečenstva kartelovej dohody medzi spoločnosťami De Beers a Alrosa a že člen Komisie poverený hospodárskou súťažou požiadal skupinu zodpovednú vo veci, aby neprijala spoločné záväzky v navrhovanej podobe. Pri rovnakej príležitosti získal zhrnutie pripomienok tretích strán a bol informovaný o obsahu záväzkov, ktoré Komisia od strán očakávala na základe negatívneho výsledku konzultácie tretích strán: ukončenie akéhokoľvek vzťahu od roku 2009 a nový návrh záväzkov na tomto základe pred koncom novembra 2005.

197 Dotknuté podniky majú na základe článku 27 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 rovnako právo nahliadnuť do spisu Komisie. Toto právo je podľa ustálenej judikatúry súčasťou procesných záruk, ktorých účelom je chrániť práva na obranu a zabezpečiť najmä účinný výkon práva byť vypočutý (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98 a T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, bod 334, a z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407). Jeho výkon v súlade s článkom 15 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 predpokladá, že dotknutý podnik podá v tomto zmysle Komisii žiadosť.

198 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti konštatuje, že účastníci konania sa zhodujú v tom, že žalobca požiadal o nedôverné znenie pripomienok tretích strán. Táto žiadosť však bola podľa žalobcu predložená ústne na stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005, a zopakovaná v liste zo 6. decembra 2005, zatiaľ čo podľa Komisie žalobca požiadal o nedôverné znenie pripomienok tretích strán až 6. decembra 2005, teda po uplynutí lehoty stanovenej na predloženie nových záväzkov.

199 Zo spisu vyplýva, že Komisia na stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005, ako odpoveď na otázku advokátov žalobcu, pokiaľ ide o prístup k nedôvernému zneniu pripomienok tretích strán, uviedla, že podľa konania stanoveného v článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 mu takéto znenie nie je povinná poskytnúť. Skutočnosť, že účastníci konania na tomto stretnutí diskutovali o možnosti prístupu k týmto dokumentom, Komisia nakoniec nespochybňuje.

200 Je potrebné rovnako uviesť, že individuálne záväzky, ktoré boli v Rozhodnutí vyhlásené za záväzné, predložil De Beers 25. januára 2006, teda po konečnom dátume 30. novembra 2005 na predloženie nových záväzkov uvedenom Komisiou na stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005. Za týchto okolností nemožno tvrdiť, že po 30. novembri 2005 už spoločnosti Alrosa a De Beers nemohli predložiť nové návrhy spoločných záväzkov, ani že po tomto dátume nebola žiadosť o prístup k pripomienkam tretích strán zbavená praktickej užitočnosti pre žalobcu.

201 Na základe formálnej žiadosti, ktorú žalobca písomne podal 6. decembra 2005, Komisia predložila nedôverné znenie týchto pripomienok tretích strán až 26. januára 2006, teda viac než šesť týždňov po dátume formálnej žiadosti, ktorú v tejto súvislosti podal žalobca, a viac než tri mesiace po stretnutí, ktoré sa konalo 27. októbra 2005, pri ktorého príležitosti účastníci konania diskutovali o prístupe k nedôvernému zneniu pripomienok tretích strán. Súd prvého stupňa rovnako konštatuje, že tieto dokumenty sa žalobcovi predložili spolu so zhrnutím individuálnych záväzkov De Beers, čo mu znemožňovalo užitočne na ne odpovedať a navrhnúť nové spoločné záväzky s De Beers.

202 Pripomienky tretích strán však mali v konaní osobitný význam v rozsahu, v akom ich Komisia zohľadnila, aby mohla dospieť k záveru, že prieskum trhu bol negatívny a že prijateľným riešením bolo ukončenie akéhokoľvek obchodného vzťahu od roku 2009. Podľa bodu 42 Rozhodnutia „tieto pripomienky, ako aj analýza uskutočnená samotnou Komisiou viedli k žiadosti, aby strany pozmenili záväzky, ktoré navrhovali“.

203 Z toho vyplýva, že žalobca mal za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, právo byť vypočutý v prípade individuálnych záväzkov De Beers, ktoré Komisia mala v úmysle vyhlásiť za záväzné v rámci konania začatého na základe článku 82 ES, a že nemal možnosť plne toto právo vykonať, aj keď rozsah, v akom táto nezrovnalosť mohla ovplyvniť rozhodnutie Komisie, sa nemôže v prejednávanej veci jasne preukázať.

204 Prvý žalobný dôvod žalobcu, ktorý bol preskúmaný subsidiárne, je teda rovnako dôvodný.

205 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Rozhodnutie sa musí zrušiť.

O trovách

206 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu svojich vlastných trov konania, ako aj trov konania žalobcu v súlade s návrhom žalobcu.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozhodnutie Komisie 2006/520/ES z 22. februára 2006 o konaní podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP (vec COMP/B-2/38.381 — De Beers) sa zrušuje.**

2. **Komisia znáša svoje vlastné trovy konania a trovy konania, ktoré vznikli Alrosa Company Ltd.**

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 11. júla 2007.

Tajomník Predseda komory

E. Coulon H. Legal